

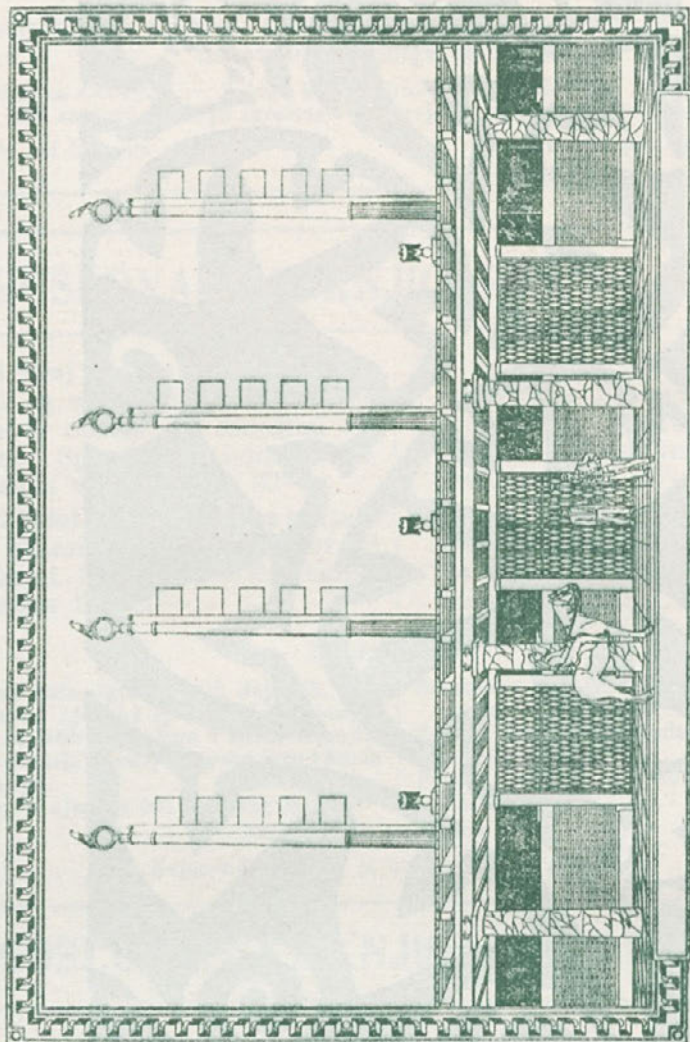
Poština plačana v gotovini.

MLADOST

1927

Št. 10

PORTAL ORLOVSKEGA STADIONA

MLADOST glasilo Orlovske Podzveze v Ljubljani, izhaja 17. v mesecu. Urejuje Jože Jagodic, Ljubljana, Pred škofijo 4. List izdaja konzorcij „Mladosti“ (Dr. Joža Basaj, Ljubljana, Dunajska c. 38). — Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani (K. Čeč). — Upravištvo je v Ljubljani, Ljudski dom (pisarna Društvene nabavne zadruge). — Uredništvo je v Ljubljani, Ljudski dom (Orl. Podzveza). — Naroča se: Upravištvo „Mladosti“, Ljubljana, Ljudski dom. — Naročnina: Za redne člane in storošine brezplačno, za vse druge Din 30.— letno; posamezna številka Din 2:50. Za naročnike izven Jugoslavije po dogovoru.

LETNIK XX

OKTOBER 1927

ŠTEVILKA 10

Ivan Pregelj:

Slava Kreku!

(Ob deseti obletnici njegove smrti.)

Ko sem pisal *Mlado Bredo*, me je prvokrat bodril njegov genij. Ko sem sanjal o svojih »otročih solca«, sem namenoma ličil po njegovem ukusu. Dolžnega sem se čutil, da sem mu za prvo sedmino poklonil na grob Zadnjega upornika. V Slovenski legendi sem izpovedal pesniško svojo vero vanj in v neumrljivost slovenstva. Tudi eno ali dve pesmi sem mu posvetil. Zdaj, ob deseti obletnici njegove smrti pa nič bolj od srca povedati ne vem, kakor to, da zame Krek ni umrl, da zame živi kakor prej telesno in da ga občutim, kakor da se je samo za čas odlegnil naši mestni puhlici v nekak svoj višji, svoj najvišji — *Pertovč*...

Odkod ta bolna vera v meni? Iz ljubezni. Verjamem, da tako živi Krek ne le meni, nego vsem, ki so ga kdajkoli poznali in ljubili. V onemogli betežnosti teh praznih časov kriči z menoj sto duš po Kreku. Zato tako živo občutimo in bi skoraj rekli, da diši po Kreku, kakor po pomladi...

Pa je še drugačna skrivnost Krekovega življenja po grobu: skrivnost večne lepote njegovega duha in obraza. Krek je umrl, a star ni bil nikoli. Krek je šel mlad od nas. Krek je bil sploh mlad do konca in od kraja. Zato je sicer Krek bil, pa je tudi še in bo. Krek po svojem najtajnejšem in najizrazitejšem bistvu umreti ne more. *Mladost* je namreč nesmrtna in Krek je živ in bo živ vsaki novi slovenski mladini...

Kadar se bomo zopet pravdali za slovensko besedo in zemljo: Krek bo naš prvi Slovenec. Kadar bomo snovali v misel velikega jugoslovanstva: Krek bo naš največji Jugoslovan. Kadar bomo imeli nujne za Kristusa in Petrov tron: Krek bo naš najbojevitejši katoličan. Krek bo preživel vse časovne mene. Zato ker Krek biti, pomeni biti mlad...

Mlad biti pa se pravi biti čist, zdrav, preprost in prirodni, iskren, stvaritelen, zlasti pa dober in vesel. Tako kakor Stvarnik zadnjo uro svojega zadnjega stvaritelnega dne...

Bratje v Kreku! Veselo! V Bogu za slovenstvo in Križ!

Vaclav Winkler:

Pred gomilo hetmana Ostapa.

Za desetletnico Njegovega molčanja.

*Hoj, hetman Ostap, hoj, Zaporožec,
desettisoč kozakov pred durmi stoji,
hoj, hetman Ostap, hoj, Zaporožec,
odgrni kitajko in prapor razvij!*

*Na sredi polja je kamnita gomila,
naše veličje in vsa sanja naša.
Ko prišel je Mojzes na goro Nebo
in videl od jutranje zarje razsvetljen Kanaan,
je padel kot zruši se hrast na poljani,
samoten in tih in od vekov šumeč,
mogočen in silen, vekove gradeč.*

*S posavskih in dravskih polja smo nad tvojo gomilo,
sklonjeni, tihi kot dva velikana nad tabo,
dve žalosti trpki med tvojim molčanjem:
ena za tvojo oktobrsko smrt,
druga za rod, ki brez tebe je strl.*

*Tisoči čakajo tvoje besede,
Mojzes slovenski iz velikih dni,
fant iz Prtovča in naš svečenik,
borec iz dunajskih tujih palač,
klicar, kjer poje še jezik domač,
učenik po božji in svoji besedi,
zvezda vodnica in veliki dom
v obupu in tožbi in žalostni bedi.*

*V poljani zagorel je v zarji večer
in kliče nas s svojim sijajem.
Daj, blagoslovi nas z vedro, pojočo besedo,
z vriskom gorenskih planin, s fantovstvom naših gora,
da bomo vredni ljubezni, ki si jo za tisoč življenj
trudnim in žalostnim dušam dajal v imenu Boga.*

*Daj, blagoslovi nas, Mojzes in naša Beseda,
Največji, Najboljši iz knjige zgodb naših,
o blagoslovi, da gremo za tabo
z vedrino velikega Mladca in s krepko roko:
Tvoja ljubezen je rasla iz naših zemlja,
razmajala ves naš svet preko vseh dalj —
spomin tvoj še večji bo, veliki kralj.*

Kreku — Orli.

Med najposlednje Krekove spise spada članek *Meditacija*, ki ga je pokojni napisal nedavno pred svojo smrtjo in poslal »Mladosti« za njeno desetletnico. V tem članku piše:

»Mladost je ljubezen. Mladost je preizkušnja. Mladost je nepočakanost. Mladost je veselje. Veselje je pa Bog.«

Bratje! Ali smo te zlate resnice v teh desetih letih po smrti našega ustanovitelja že oživotvorili v naših mladih srcih in v življenju naše organizacije? In, bratje, kakšen je v tem oziru naš pogled v bodočnost?

In še nekaj! Ali se zavedamo, bratje, da je bila zadnja pisana beseda največjega slovenskega sinu pisana nam — slovenskim Orlom? In ali še vemo, da je Bog dopustil, da je tedaj (sedaj tudi že pokojni) predsednik naše orlovske organizacije — ravno on! — umirajočemu Kreku zatišnil oči?

Kaj to pomeni? Ali ni to oboje znamenje, da je veliki Krek zapustil svojega duha pred vsem nam. Nam — slovenskim Orlom!

Kaj nam je torej veliki Krek, bratje? Ali smo si že kdaj zastavili to vprašanje —?

Za deseto obletnico rojstnega dne njegove večne slave prisezimo njemu in njegovemu duhu neomajno zvestobo! Da bomo vsekdar v odliko in ponos njegovega velikega imena!

Dr. Anton Brecelj:

Nekaj črtic o Kreku.

Že od nekdanj me vleče na gore; Nanos, Goljak in Čaven so mi priljubljeni znanci izza mladih let, kasneje sem se spoznal s Krimom, polhograjsko Grmado, kamniškimi in karavanškimi vrhovi, Črno prstjo in Bogatinom in drugimi našimi gorami, ki jih obiskujem, kadar le utegnem, to zaradi lepega razgleda, ono zavoljo posebnega rastlinja ali kake druge privlačnosti. Triglava pa ne izpustim rad nobeno leto, ker je izmed vseh najvišji naš vrh in mi nudi vse, kar imajo druge gore mikavnega.

Take in podobne primere mi vstajajo v glavi, ko se spomnim na Kreka. Nič prav posebnega ni na njem, kar bi ne našel na drugih dobrih in pomembnih možeh, a toliko vrlin skupaj v eni osebi ni združil po mojem gledanju še nihče izmed naših ljudi, ki sem jih spoznal v življenju in iz knjig. On je kakor Triglav naš največji slovenski in morda jugoslovanski vrh, ki vsebuje bistveno vse, kar je v drugih in jih prav zaradi te splošnosti visoko presega.

* * *

Zasledoval sem Krekovo življenjsko delo od prvega njegovega nastopa o priliki I. slov. kat. shoda, ki ga je pozdravil z originalno pesmijo in oplodil s čisto novimi mislimi, pa do njegovega velikopoteznega državniškega dela v njegovem smrtnem letu, ko je snoval in polagal temelje naši jugoslovanski državi.

Kot gimnazijec sem videl, kako je zbiral okoli sebe dijake, da jim vzbudi zanimanje za slovanske brate in njih življenje prekipevajoče slovstvo; kako nas je navajal visokošolce na pozitivno delo za narod, naj priča ta primer.

Dobro se spominjam dneva, ko me je dobil v roke in mi usmeril življenjsko pot. Prišel sem po nekem oprasku v Ljubljano za binkošti 1897. Krek me je povabil v nedeljo popoldne na sprehod. Takoj me je začel prav tesno prijemat, kako se pripravljam za javno življenje. Otepal sem se, češ, da se kot bodoči zdravnik ne nameravam udeleževati javnega življenja in da se mi politika gabi, ker da kvari značaje in odteguje dobre moči boljšemu delu. On mi je v jedrnatih besedah predočil, da je dolžnost vsakega inteligenta, da se čim bolj usposobi za svojo poklicno stroko, da pa je od tega svojega znanja in poklicnega delovanja dolžan dajati svojim bližnjim, najprej seveda tistim, ki so pomoči najbolj potrebni, s poučevanjem, svetovanjem in vsem svojim delom. Vse inteligentovo življenje bodi kakor žarišče, ki daje obližju svetlobo in toploto. Kdor ne pojmuje življenja tako, je malovreden trot v družbi. Politika je vse in sega v vse skrajne kote in špranje življenja, od politike je odvisno ne samo stanje držav in narodov, marveč tudi prospeh družin in sreča posameznika, cerkev in vera, šola in vzgoja, narod in prosveta, stanovi in gospodarstvo, človek in njegovo zdravje, vse so politične zadeve, ki se razvijajo povoljno ob politični delavnosti in zavednosti, propadajo pa ob politični zaspanosti in lenobnosti. Politika pa je samo takrat zares blagodejna, kadar je družabna, kadar se ozira na vse družabne potrebe, kadar ureja in boljša razmere tistim, ki so družabno najbolj v stiskah. Prav medicina je tista veda, ki je najbolj socialna. Uči, kako se človeku v zdravstveni stiski pomore, kar je delo krščanskega usmiljenja, uči pa tudi, kako se bolezni preprečujejo in kako se ohranja človek zdravega. Tako ustvarja medicina znanstveno podlago za družabno politiko, koliko mora deloven človek dobiti za svoje delo, da se ohrani zdravega, in sicer hrano, stanovanje in obleko, koliko in v kakšnih razmerah, da ne obneme prezgodaj. Medicina je potemtakem najboljša šola za javno delo, ker daje znanstveno podlago socialnim zahtevam.

V moji z raznimi meglenimi teorijami napolnjeni glavi se je začelo svetlikati, zagledal sem v dalji nad seboj veliko luč, moje življenje je dobilo življenja vreden smoter. In Krek, ki me je tisti binkoštni dan popolnoma osvojil, je budno skrbel, da mi ni od njega prižgana luč nikoli več popolnoma ugasnila.

* * *

Bilo je nekaj let kasneje v Trenti, kjer smo »kazaki« obhajali po svojih siških (Sič) zakonih zaporoški večer, ki ga je že opisal pobratim Bajda.* Bil je tisti večer znamenit radi tega, ker smo se zbrali vsi »kazaki« z atamanom — Krekom na čelu. Bajda je premalo poudaril najlepši dogodek. V svoji večletni samoti je bil že obupan. Iz njegovega kazaškega poročila je odsevala globoka tuga, češ, da je carica Katarina II. prizadela njemu, čilemu »kazaku«, predolgo prognanstvo. (Radi živahne socialne in politične delavnosti v Bovcu je bil Bajda prestavljen v samotno Trento, kjer ni bilo nikakega torišča za njegovo izredno ekspanzivnost.) Vstal je ataman in potrtega Bajda navdušil: »Kazak ne tarna, kazak tudi v prognanstvu ne miruje. Glej, Bajda, te divne divje gore okoli sebe, ki so tako krasne, da nam jih kmalu ugrabijo tujei, ker se mi teh zakladov niti ne zavedamo. Otmi in varuj nam naše gore! Pride zima, ki je v Trenti dolga šest mesecev. Ali si se učil pri meni maloruščine zaman in kar sam zase užival Ševčenka. Daj ga nam vsem, kaj ga tiščiš pri sebi?« In kmalu se je Bajda združil z Aljažem ter otel najlepše gore Jalovec, Grintovec, Razor in druge tujske grabežljivosti ter zgradil najlepša pota po tem gorovju. Ne dolgo za tem smo dobili Ševčenkovega Kobzarja in Hajdamake v pesniškem prevodu. In s težkim srcem se je ločil Bajda od Trente, ko je na

* Preberi Trentarja Spomine na dr. Janeza Ev. Kreka v lanskem letniku »Mentorja«, da boš razumel ta spis in prednjo pesem V. Winklerja. Op. ur.

višji poziv odšel drugam. Krekov pozdrav ob tisti priliki je znan in za Kreka značilen, zakaj samo Krek je mogel iztakniti na Porezen rimo peglezen! Glasi se namreč:

Moja duša gorkoto spušča kakor peglezen
Izpod Triglava Bajda plava tja pod Porezen. —

* * *

Kakor z nami, ki smo mu bili na ta ali oni način blizu, je ravnal z vsemi, ki jih je iskal povsod, kjer je videl bedo, in jih oblagodarjal z obilnostjo svoje neizčrpne srčne ljubezni. On je prvi med nami iz čiste ljubezni zbiral delavce in delavke, izdedinjeni rod med nami, on jim je ustvaril prve organizacije za duševno prosveto in stvarno pomoč, on je navduševal bogoslovce za njihov požrtvovalni poklic, on je zbiral okoli sebe dijaštvo — nepozabna ostane njegova vsakoletna počitniška visoka šola pri Sv. Joštu — on je prvi pri koreninah zagrabil vprašanje našega kmečkega stanu, on je zasnoval širokopotezno ljudsko prosvetno organizacijo, on je zgradil krepko združništvo, on je presnoval in zares demokratiziral našo politiko, on je bil kakor solnce, ki je povsod ogrel, kamor je prišel, povsod vzbudil klice novemu življenju, povsod to življenje negoval, kjer je trebalo, sam krepko poprijel za vsako delo in vse žrtvoval, da je začelo samo uspevati, pa se je brž sam umaknil, ko je uvidel, da je dobilo delo zanesljivo rastno moč, ker na uspehih in lavorikah ni hotel posedati.

Slovenija se je zavedla Krekove veličine šele ob njegovi smrti. Ob izgubi tega svojega sina je zadrhtela in zaihtela, kakor še nikdar dotlej, saj smo se takrat zavedli, da smo dobili prav od Kreka trdno zgrajene temelje samostojnemu življenju, prosvetnemu, gospodarskemu in državnemu, saj brez Kreka ne bi imeli svoje državnosti. Kako hudo nam je bilo in nam je še sedaj, da je Krek odšel takrat, ko bi ga bili najbolj potrebovali.

Ali je naš blagovestnik dosegel svoj življenjski smoter? Mnogokdaj se mi zdi, da mu je mila usoda prihranila razočaranje naslednjih dni, ki so prišli nad nas, in zdi se, da nam je dal poleg ustvarjenih temeljev tudi zanesljive smernice za naše delo v sedanjosti in bodočnosti. Stari Grki so menili, da umre mlad, kogar bogovi ljubijo.

* * *

Nehote mi prihaja izmed mnogih Krekovih zgodb ena na misel. V Gorici smo končali tridnevni tečaj Slov. krščanske socialne zveze, ki mu je bil duša Krek in ki je mnogoštevilne naše udeležence zadovoljil, pa tudi Kreka, ki je silno rad prihajal med nas. Spremljali smo ga nekateri, ko se je vračal, do Bleda. Na poti je bil, kakor po navadi, dasi abstinent, najboljše volje in zbijal z nami šale, da nam je pot prešla mnogo prehitro. Nas Goričane je primerjal z Arabci, Kranjci in drugi Slovenci so mu bili težki pingavski konji, ki počasi potegnejo in počasi vlečejo, a zato so za težke tovore edino sposobni. Želel je, da bi bilo v našem življenju več arabske iskrosti. Potem se je skopal name in me vprašal, če znam moliti. Ko sem podvomil o tem svojem znanju, je rekel: »Čaj, pa te jaz naučim primerne molitvice. Poznaš iblajtarje? Iblajtarji so delali nadlego ljudem pod Poreznom. (Menda se je šlo zavoljo žganjarskih kotlov.) Davčani so ugibali, kako bi se jih rešili, pa jim je eden izmed njih (Krek je povedal njegovo davško ime) rekel, da že odpravi sam. Čakal je iblajtarje pri mostu in napadel patroljo s koli in krepelci. Trije iblajtarji niso bili hrustu kos; enega je tako naklestil, da je obležal in druga dva sta ga komaj živega odnesla navzdol. Pobožen Davčan je videč svoj uspeh, pokleknil

sredi mostu, se odkril in molil: „Gaspud Buh, aduzém mi en mal mačí, drgač ba abusé!“ Tako bi tudi ti lahko molil!« Menim, da je Krek sam večkrat tako molil in da ga je Bog odpoklical, ko je dovršil določeno mu delo. —

* * *

Lep je Triglav, ko se plaziš na njem in se diviš svetu pod njim, a nič manj ni veličasten, ko ga občuduješ z Razora ali z Golice ali s Črne prsti ali pa tudi z ravnine, ker te ne motijo podrobnosti in uživaš celotni pogled nanj.

Blag kot človek in prijatelj, velikopotezen in izviren kot prosvetni buditelj in gospodarski voditelj, vzoren kot učitelj in politik je bil pokojni dr. Janez Evangelist Krek; nič ni manjši, ko se nam je oddaljil, veličina njegova celo pridobiva z razdaljo, saj ga ožarja mladostna doba našega naroda, ki ji je vtisnil v vsem žig svoje velike duše. Naj bi hodila zlasti ona mladina, ki ni imela sreče, da bi poznala Kreka živega, v življenjsko šolo k njemu, ki nam je zapustil ogromne zaklade v svojih spisih in delih, naj bi se navzela Krekovega duha, ki je bil zase strog in skrajno skromen, drugim pa vedno mil prijatelj in vedno požrtvovalen pomočnik vsem bednim posameznikom in prav posebno bednemu slovenskemu narodu. Krekova krščanska ljubezen do bližnjega naj se iznova razžari in razširi med nami!

Dr. Janez Ev. Krek:

*Peschiera.**

Veliki petek 1914.

Čim starejši sem, tem težje čakam pomladi; pač zato, ker »čas mladih let« nosi že pomlad sam v sebi. Pa sem ji šel nasproti, ko »Velika noč je z zlatimi priplula perutnicami«, doli na jug v zemljo, ki v nji poganja citronin evet.

Obale Gardskega jezera me vabijo k sebi, lombarska planota na njenem jugu mi obnavlja spomine mladih dni. Nedeljo za nedeljo je bila na vrsti svoj čas, ko so še živeli stari vojaki z Laškega; nedeljo za nedeljo sem hodil v njihovem spremstvu po Majlontu in Veroni, Piačenci in Mantovi, predelali smo vse praske in bitke: pri Sveti Luciji, Solferinu — — —, preganjali smo Plementezarje in občudovali slovenski pogum in sivega Radeckya, ki je ob njegovem spominu starcem zaiskrilo oko in nam mladim ž njimi.

Pa Peschiera! Redno je prišla tudi ta na dan v najraznovrstnejših prilikah in zvezah. Najsvetlejša točka je bila vedno Peschiera. Tam je bilo veselo, tja so se hodili naši fantje tolažiti, vedrit. Breme vojaške službe v sovražni deželi, prelita kri, gromeči topovi in krvave sablje — vse je bilo pozabljeno, ko so si stari vojaki vsi vprek v zgovornem šumu jeli praviti o Peschieri. Stari Bilban s Kališ, dobrosrčni, ljubeznivi Repešek in ž njima vsi drugi moji znanci in prijatelji — vsi počivajo že davno pod rušo — ki ste me vodili po Lombardiji, radovednega mladca, ne morem vas pozabiti! Razumel sem vas, odkrita mi je bila vsa vaša duša, samo Peschiera mi je ostala nerazodeta skrivnost. Zakaj so vam oči tako veselo zažarele ob njenem spominu, zakaj ste postali naenkrat tako živi in glasni, ko nas je pot privedla v to čudovito, zagonetno Peschiero? Pili ste ga tam in peli domače pesmi, to sem razbral iz vaših zgovornih ust. Ali je bilo to vse? Vina poceni je bilo tudi drugod dovolj in domača pesem se je čula tudi v Veroni in Milanu in povsod, kjer ste domovali naši slovenski fantje. Zakaj vam je tako napolnila srce ta Peschiera?

Zdaj sem rešil uganko; odgrnil sem zastor vaši skrivnosti in zdaj razumem v smeh nabrane gube na licih prijatelja Repeška in nežno ljubkost okrog usten starega Bilbana, ko sta govorila o nji. Zdaj vem, kaj vas je vleklo na obal Gardskega jezera, in še stokrat dražji mi je vajin in vajinih gorenjskih tovarišev spomin. Sami se niste zavedali, kaj vas je vezalo na Peschiero, ali si pa v svojem ponosu niste hoteli povedati, da bi ne mogel reči kdo, kako mehko, občutno srce vam je bilo v prsih in kako se vam je tožilo po domačih gorah, po cerkvicah na domačih gričih, po jezeru, ki na njem kraljuje božja Mati.

* Ponatis iz »Slovenca« z dne 16. aprila 1914. (Peschiera [izgovori = Peskiéra] je mesto ob Gardskem jezeru [Lago di Garda] v severni Italiji.)

Peschiera! Pred njo se prostira višnjeva jezerska gladina; ob nji proti severu in zapadu se dvigajo griči in za njimi skalne, s snegom pokrite gore. Znanci moji, danes razbiram vaše misli in v srcu se mi oglašajo čuvstva, ki so vas v tujini ogrevala z ljubeznijo do domačih tal. Monte Baldo kakor Stol in za njim prav naša na široko razleknjena Golica in za njo kakor triglavsko pogorje! Peschiera vas je predstavila domov v vznožje Karavank, odprla vam skalni raj Julijskih planin, in cerkvice vrh gričev: San Bartolomeo, San Michele in kakor se še imenujejo, so se vam zdele kakor sv. Primož in sv. Mohor, sv. Jošt in sv. Neža z vašega gorenjskega doma. Pa pred vami jezero in v neposredni bližini sansirmionski polotok s cerkvico na najvišjem mestu, kakor bi doma gledali na blejsko jezero in na belo cerkvico sredi njega! Zato se je tako veselo živelo v Peschieri, zato je tam bolj nego kje drugje dišala vinska kapljica in glasneje in pristrčneje odmevala slovenska pesem. Dom vas je vlekel v Peschiero! In zdaj razumem, zakaj ste ob prostih dneh romali semkaj, zakaj se niste bali hudih kazni in zakaj ste ušli iz svojih kasaren, samo da ste mogli par uric prebiti ob jezeru in ob pogledu na njegove gore. In ko so švigale krogle na solferinski poljani, na Sv. Martina livadah, vam je oko šinilo preko Peschiere na Monte Baldo in njegove sosede, na San Sirmione in San Michele. In ko ti je prodril sovražni svinec mlade prsi, si padel, slovenski fant, na tuja tla, pa zdelo se ti je, da umiraš v obližju domačega jezera in domačih gora.

Po jezeru se vozim in s seboj nosim srca naših fantov, ki se je njihova pesem igrala z njegovimi valovi in ž njo veliko hrepenenje po domačih gorah. Čujem jo svežo in jasno, kakor je prodirala iz mladih grl:

Sem mislil snočj v vas iti,
pa je b'la meglica v jezери.

Vse mi ponavlja to melodijo. Ladja mi dela takt zanjo, valovi jo šepetejo, šopot galebjih peruti, ki krožijo krog ladje, jo ponavlja. Zajela jo je svoj čas jezerska ravan in grič ob nji in cerkvice na njem, in danes, ko se vozi mimo prijatelj peschierskih romarjev, gre na dan v vsej mladi sili, polna upanja in ljubezni.

Pa je b'la meglica v jezери.

Meglica iz ranjenih src, ki se jim je tožilo s tujih tal domov, na gorenjsko plat, je splavala na jezero in je posrkala vase nemo tožbo in njeno pesem. Peschiera! Zdaj vem: v tebi se je rodila tista neobsežno lepa pesem naših fantov:

Nocoj je en lep večer,
jutri bo zavber dan.

Tako gorenjska! In v nji v veličastno plastiko zavita vernost slovenskih src! V Peschieri so jo prvič zapeli, ko so gledali v Monte Baldu naš Stol, v San Sirmione blejski otok, v dolomitskih orjakih Triglav in njegovo skalnato družino. Tam so obnavljali slovo od doma:

Fantje se zbirajo,
daleč marširajo,
daleč na laško stran,
šprahe je več ne znam.

Tam je tudi prikipel na dan izraz globoke tragike vojaške službe na lombardskih tleh, ozaljšane z nageljni in rožmarinom otroško vdane vernosti, kesanja in upanja — križ velikega petka, ki ob njem straži pomladno zelenje in cvetje.

Kroglica prileti,
fantič pa obleži.
Marija je mimo šla,
mil' ga pogledala:
>Fantič, le gori vstan',
pojva za Jezusam.<
>>Ne morem za Jezusam,
imam prereven stan.<<
>Nič ni prereven stan,
pojva za Jezusam.<

Solnce lega na brežijske gore; zlati trakovi njegove postelje segajo na Sv. Martina polje in pozdravljajo rušo, ki pod njo leže kosti naših fantov. Veter z zapada dviga valove, da šume in se penijo. Iz njih se mi pa glasneje in glasneje v topli mrak oglašajo pesem o meglici v jezeri, o fantiču, ki obleži, o Mariji, ki je mimo šla, mil' ga pogledala. Peschiera! razumem jo, tvojo skrivnost.

Tebi, Evangelist!

Nisem Te poznal osebno in nikdar v življenju Te nisem videl telesno — skušal sem Te le spoznati po duši in delih in vem, da sem prav doumel silno veličino Tvojega duha in še to vem, da sem Te videl in da Te vidim venomer pred seboj v jasni sliki preroškega voditelja. Kadar sem sam in razmišljam o Tebi, mi je hudo, tako silno hudo, da bi zajokal glasno... in resnično, resnično Ti povem, da se komaj vzdržim, ko mi tako prečudno zaigrajo oči... Kakor v prividu stojiš pred menoj in vendar jasno in zlasti neizbrisno v sliki, ko si ves bolan v duši in telesu mislil na nas vse, ki smo rastle tedaj, in še na one, ki jih še ni bila rodila mati: »O vi vsi, ki ste seme...«

Takrat je to bilo, ko si se pripravljaj na pol in si šel... In Te ni več od tedaj! Deset let te že ni več!

Deset let že v bridkosti in žalosti živimo brez Tebe! Deset let že vidimo vso resnico besed, ki stoje pred nami in si jih kakor v sanjah ponavljamo ložno: zakaj nam je dano, da nam umirajo vsi veliki možje v najlepših svojih letih!? Ali samo zato, ker je tako usoda malih narodov, ki so žejni svobode?!

Tako sprašujemo za Teboj! In Ti povemo ob desetletnici večnega počitka, da vsa Slovenija joka za Teboj, Evangelist! Tiste nevidne solze, ki ne močijo lic, ampak trgajo srca in duše naših ljudi.

Tudi slovenski Orel, ki si mu ob zibelki stal in si mu bil oče, je v vrsti vseh listih, ki žalostni klanjajo glave pred Tvojim spominom in duhom. Je v vrsti prvih, ker je vzrastle iz Tebe in Tvojih idej in ve, kaj si mu bil. Ne samo njemu, o, bil si vsem vse...

Zgodila se je volja božja in šel si! Telo je odšlo — pustil si nam dušo. Pustil si nam jo v svojih delih, pustil si jo tudi v nas. In bo v nas kakor vklesana ostala. Bo! To Ti obljubljam ob desetletnici slovenski katoliški fantje, slovenska orlovska mladina! Ti pa prosí blagoslova zanjo!

Franjo Strah:

Suh list.

Zgodba fanta.

13. Kri.

Drugi dan je bil praznik. Zarana so zvonovi zapeli po dolini, da se je razlegal njih jek prek polja do hribov in se nazaj odbijal do vasi, ki so vstale v vedro jutro vse zale in okrašene za prazničen dan. Sila prijetno in toplo občuteno se je jemala pesem iz lin in klicala sproščeno.

Dremotno se je predramil tedaj Peter. Skozi lino je pogledal in se preko dvorišča ujel s pogledom ob zvonik. V »pet« so veselo in slavnostno udarjali fantje ob jeklo, vmes pa drobili, da je brnelo po ušesih in odmevalo živo v pesem ubranega pritrkovanja.

Peter tisto jutro ni verjel v pesem in ne v praznik. Ne iz brezverja, le iz jeze se je topil v zaničevanje do vsega, kar je danes živelo in klilo v polju in nad vasjo. Zakaj v vsem, kar ga je obsegalo, je občutil očitiranje, težko, grenko očitiranje... Bilo je tako močno in silno, da se je zajedlo, zagrizlo vanj z vso silo. In čim bolj je tisto suval in pehal od sebe, tem bolj je lezlo vanj in glodalo neizprosno... Tem bridkeje je zaživel bolečino in trpljenje človeka, ki je vržen iz tira in se obupno bori in loveč se opoteka tik pota nizdol, vedno globlje nizdol...

Spomnil se je tudi svojih lastnih, s toliko vero izgovorjenih besed: še eno mi ostane, kar mi nobeden vzeti ne more in mi vzeti ne bo... Te besede so ga teple najbolj. Zato, ker jih je izgovoril sam. Zato, ker so bile izgovorjene v obupu in s tako silno vero vanje. Prav zato! Zato, ker so — lagale, lagale... V zmotno naziranje jih je bil vmislil in vkoval, da je namreč dekle last tistega, ki mu je darovala srce in dala ljubezen. Da je torej s tem bila dala sebe vso... z dušo in telesom.

Prešel je bil tedaj mimo vseh postav in zapovedi, ki govore točno in lepo: Nadvse lepa in nujno potrebna je čistost dekleta do tiste ure, ko postane tvoja žena!

Prešel je bil mimo tega in živel v svojem naziranju. Ni ga spremenil. Da pa ni resničnosti v njem, je sinoči skusil. To ravno ga je bolelo in iz te boli je blodno trpel:

»Torej tudi ti, Polona! Tudi ti, ki si rekla, da si moja! Kaj je tedaj v tej tvoji besedi, če vsega ni... če tistega ni, kar iščem od tebe? Mar zgolj obljuba? Mar samo besedje, da se me znebiš. Da grem in sem ti pokoren in ti kdaj rečem z ugodjem v tvojo naslodo: srček moj! — zato, kaj? Ali pa zato, da te v sanjah iščem in kličem in si v mislih prisegam, da te imam rad nad vse na svetu. O, jaz bedak! In ti, — pretirana svetnica! Mar zato mislim nate toliko let in v tebi živim, ter iz tebe v hrepenenju čakam tistega dne, ko te popeljem pred oltar? Mar vse to zato, da me od sebe podiš...? Kaj, Polona?! Kaj mi v zagovor veš? Če nič, potem je prav in za drugič glej! Če pa, povej!«

Tako je vrela kri v Petru, da ni slišal zvonov in ne pesmi in je pozabil na praznični dan.

Potem je prešel v tolažbo in opravičilo:

»Nisem doslej iskal v tebi in iz tebe tistega, kar mi vелеva slâ. Nisem! Nič ne vem, čemu ne in zakaj. Le to vem: nisem! In nisem kriv, če je prišlo, da sem moral in sem. Prišlo je! In vedi Polona, da mi je bilo težko, silno težko. Morda težje nego tebi. Ne rečem, da zate ni težko. Je! Ali enega ne veš: bil sem sam! Sam! In sem še — sam! Ali ne razumeš tega, Polona?! Kaj se pravi, biti človeku sam! O Polona, moje dekle!«

Vidno je skoraj začutil Peter svojo nemoč. Ne za dolgo. Spet je zavalovala kri fantovstva v njem, da je skoraj zažugal v sebi:

»Ampak... moja si kljub temu! In boš! Da veš: tako boš in takisto, kakor bom hotel — jaz...!« — — —

Zdaj v Petru že ni bilo več tistega, kar se imenuje Orel in organizacija. Bilo je le še vprašanje dekleta. Preneslo se je težišče hrepenenja v drugo smer, na živo bitje. In tukaj je prehod.

* * *

List postaja suh... in rjavi...

(Dalje.)

Vaclav Winkler:

Jesen.

*V bregu belordeča hiša.
Vrt zelen pred tiho hišo
poln rumenih je sadov.
Nad hribovi rdeča zarja,
zginjajoča do modrine,
v daljni vasi jok zvonov.*

*Kmet na hišni prag je stopil,
s trudno dušo vrt objel je,
sklenil vele je roke:
»Daj, o Bog, da dozori vse
in pripravi v svoji hiši
košček svetlih dni zame.«*

Na tekmi v Kölnu.

(Konec.)

4. Glavna prireditelj je bila v nedeljo 7. avgusta od pol 3 do 8 zvečer. V soboto zvečer se je vršila za uvod bakljada in sprevod 47 bobnarskih zborov. DJK nima za korakanje godb ali fanfar, ampak bobne. Res se lahko koraka na udarce bobna, a neprestano bobnanje, spremljano od piščalk in zvončkov, končno vendarle preseda. Sprevodu pa da brez dvoma nekaj bojeviti značaj. Bilo je že polnoči, ko se je sprevod na Neumarktu razhajal. Čeprav je došlo v Köln na desettisoče telovadcev in tujcev, čeprav je bil hrup bobnarjev velikanski, so vendar mnogi Kolinčani vpraševali, kaj je? Köln postaja velemesto, v njem se tudi prireditve velikega sloga kar zgube. Köln je postal evropsko prometno križišče zlasti vsled tega, ker ima izvrstno letališče, na katerem pristajajo potniška letala iz Londona, Pariza, Amsterdama, Kopenhagna, Dunaja, Berlina, Rima, Moskve itd. Povrh tega je Köln veliko železniško križišče, po Renu pa plavajo največje rečne ladje, ki prihajajo od morja globoko noter v srediño nemške države.

Kolinski Stadion je svoje vrste. Predstavlja cel sistem aren in igrišč, ki obsegajo 65 ha površine. Ima štiri velike arene, največja je približno enaka ljubljanski; potem so prostori za tenis, hokej in plavalnica. Ob glavnem vhodu so obširne preoblačilnice.

Dopoldne ob 8. uri je bila na velikem travniku poleg stadiona sv. maša.

Popoldanska prireditelj je imela povsem drug značaj, kakor ga imajo prireditve pri nas. Najprej so ob zvokih godbe prikorakali v areno vsi udeleženci v zelo pestrih skupinah: bobnarski zbori, zastopniki inozemstva, med temi naši Orli, ki so njih kroji vzbujali občo pozornost, kolesarji, plavalci, potovalci (Wanderer, t. j. predvsem dijaki, ki ob počitnicah potujejo peš po domovini), nogometna moštva, telovadci, lahki atleti, ki so v lepem teku pri-tekli v areno. Vmes pa so bili oddelki praporov. Ko so vsi tisoči stali obrnjeni proti glavni tribuni, je otvoril prireditelj generalni prezes Wolker s kratkim nagovorom, množica pa je zapela »nemško« pesem: »Deutschland über alles«. Enotnega kroja niti telovadci nimajo, prevladovala je bela telovadna obleka. Drugi sportniki in bobnarji pa so prihajali v najrazličnejših krojih in oblekah. Pisano je — a enotnega mogočnega vtisa te množice niso napravile. Tudi take »kroje« smo videli, ki so jih pri nas začeli nositi nekateri dijaki: barvasto srajco čez hlače in usnjen pas. Mislil sem, da so naši pokretaši sprejeli to od Rusov in originalno prikrojili s tem, da so dali srajci odprt ovratnik, a na svoje presenečenje sem videl, da je to do pičice natančna kopija uniforme dijaške zveze »Neudeutschland« (Nova Nemčija).

Spored je bil pester in dolg. Videti je bilo skoro samo zelo mlade ljudi — res prava mladinska organizacija, baš kakor naš Orel. Najprej so nastopili telovadci k prostim vajam. Te nam niso ugajale ne po sestavi, še manj po izva-janju. Premalo eksaktne in enotne so bile. Telovadci so bili pomešani z naraščajem, ki nima posebnega kroja. Ugajal mi je kraj holandskih naraščajnikov: kratke temnomodre hlače, črne nogavice, bela srajca z odprtim ovratnikom, črna samoveznica, čez levo ramo trobojnica v državnih barvah (rdeče-belo-modro).

Sledili so končni odločilni boji v lahki atletiki: skok v višino in daljavo, kopje, disk, tek na 100 m, na 4×100 m, na 800 m in 3×1000 m; stafete: švedska in okrožne. Izid teh končnih tekem se je takoj z megafonom naznanil. V posebni pisarni je deloval novinarski urad, ki je rezultate tekem takoj raz-množil in izročil navzočim poročevalcem raznih nemških in inozemskih listov.* Vmes med temi tekmami pa so tekmovali telovadne vrste, domače in ino-

* »Mladosti« je ta urad dvakrat na dan pošiljal obširna poročila o prireditvah. Op. ured.

zemske. Na plavalšču pa so se vršile končne tekme za prvenstvo v raznih vrstah plavanja. Za konec se je že ob mraku vršil nogometni dvoboj med holandskim in nemškim DJK-moštvom. Gledalcev je bilo v Stadionu kakih 35 tisoč, ki so vsi do konca vztrajali, ker jih je vse najbolj zanimala nogometna tekma.

Zvečer je bil na sporedu koncert in razglasitev prvenstev v veliki dvorani restavracije v mestnem ljudskem vrtu. Vsi prostori so bili natlačeno polni, da se spored sploh ni mogel izvršiti; bilo je preveč živahnega hrupa, razpoloženje preveč razigrano. Razglaševalec in razdeljevalec diplom je imel preslab glas, zaradi gneče noben zmagovalec ni mogel iti po svojo diplomu. Na vrtu so zažgali sijajen in pač tudi drag umeten ogenj. Dolgo čez polnoč je trajal dirindaj. Na ta način so pač držali udeležnike skupaj do vlakov, ki so odhajali deloma ponoči, deloma v jutru ponedeljka. A vsekako bi bilo boljše, da bi bila ta zadnja točka nedeljskega sporeda odpadla. Sklep sicer res učinkovite prireditve bi bil dostojnejši.

V ponedeljek dopoldne se je tisoče Jugendkraftlerjev odpeljalo na treh velikih parnikih po Renu na izlet k gradovom nemškega Sedmogorja. Mi smo pospravili svoje reči in se proti večeru odpeljali preko Švice in Tirolske v domovino, katere po lepoti nobena dežela ne prekaša — tudi Švica ne. Čutili smo pri odhodu, da nekaterim ni bilo prav, da Jugoslovan odnaša prvenstvo. Razumljivo, saj tekme niso bile mednarodne, ampak le tekme nemške Jugendkraft. A povabljeni smo bili!

5. Ali smo se med Nemci kaj naučili za našo organizacijo? O pač! Vsega ne bom našteval, kar sem dobrega in kar pomanjkljivega videl; nemogoče je povedati vse, kar sem v razgovorih z voditelji nemške mladine iz raznih pokrajin zvedel. Spoznali smo, da se morajo tudi Nemci boriti z mnogimi težkočami, predvsem z nerazumevanjem gotovih krogov. So še razni cerkveni in svetni katoliški krogi, ki so načelno nasprotni vsakemu sportu, zlasti ženski telovadbi in s tem silijo mladino, katero je sportni val mogočno zajel, v nevtralne ali celo nasprotne organizacije. Na drugi strani pa državna oblast zelo pospešuje in podpira telovadno in sportno gibanje, seveda v nadomestilo za prepovedano vojaščino. Obstoja poseben državni odbor za telesne vaje, čigar predsednik dr. J. Lewald je bil navzoč tudi v Kölnu. Država daje tudi DJK izdatne podpore, zdaj že dve leti zapored po 100.000 mark, t. j. 1,350.000 Din. S tem si je organizacija pozidala v Münstru vaditeljsko šolo z velikim plavalščem, zdaj gradijo tam še stadion. Štiri take šole nameravajo zgraditi v vsej državi.

Kakor že omenjeno, poudarjajo Nemci z vso močjo versko, narodno in državljansko vzgojo. Tudi orlovstvo ima to v programu, a še bolj bomo morali to poudarjati in dvigniti versko, narodno in domovinsko zavest do najvišje stopnje.

Lahka atletika prevladuje v DJK. Tudi orlovstvo jo goji; videli smo, da korakamo v tem oziru s tokom časa, a smo šele v prvih začetkih. Nogomet pa resno telovadbo ubija, ker nogometno moštvo za vse druge panoge telesnih vaj nima smisla, zato taka enostranost splošni telesni vzgoji ni koristna. To dejstvo je nas še bolj potrdilo v sklepu, da naj nogometa orlovstvo ne sprejema v svoj program.

Ob primerjanju naše organizacije z istovrstnimi organizacijami drugih narodov spoznamo jasno, da take organizacije, kakršna je slovensko orlovstvo, noben narod nima. Tudi češkoslovaški Orel ni tak, celò hrvaški Orel se nekoliko drugače razvija. Naš slovenski Orel je zrastel na naših tleh iz naših potreb — zato ga obdržimo, kakor je — šola je bodočim katoliškim možem in ženam za vse javno delo. In tako je prav.

Bratom brat.*

Kakor da sanjam, sem se zamislil v tista leta nazaj... V tista leta, ko nam je zasijala svoboda po dolgih vekih, ko so polegali in risali črte in meje okoli nas, ko so nam rezali živo meso z našega telesa..., ko so zasekali rano, ki krvavi, pa nikoli izkrevaveti ne more... In tedaj sem šel in zapisal:

Bratje!
O bratje po rodu,
po zemlji
in krvi;
o bratje po Bogu:
čujte nas!
Čujte naše pesmi speve,
besede naše zvoek;
čujte naših src trepet
in naših duš šepet;
naših zvonov čujte glas:
Ne pozabimo nikoli vas...!
Ostanite z nami!
V srcih naj se vam budi
in vse do nas hili, hili:
zaupamo, čakamo, verujemo!
Bratje, mi pridemo...

* * *

Mi smo mirni na zunaj in ne nosimo besed v svet; a naša srca so polna jasne bolečine in verne ljubezni do vas, bratje! Vemo: upognemo se, trpimo pod težo — a klonili ne bomo nikoli. Ker vi niste iz nas od Rapalla in niste od plebiscita; niste od tedaj, ko so polegali črto med nas in okrog nas; vi ste iz nas v stoletnih bojih, ste iz našega trpljenja v neštetih vekih in ste iz nas še iz Kralja Matjaža v pravljici in Trubarja v naši besedi, pa ste končno iz našega edinega pred stoletji, ki je bil naš izmed nas in nas vseh: Samo!

Mi ne rožljamo z mečem in ne grozimo z ognjem; naša sila je zaprta v srcih in dušah in veri: prišel bo čas, ko bo slovanska lipa cvetela vsem nam v simbol bratstva in ljubezni in velike moči. Povsod tam, kjer so njene korenine, bodo ostale na vekomaj; če so zdaj teplane, bodo pognale tembolj sveže in močne.

Veličina slovenske misli je v naši pesmi in naših cerkvah in znamenjih ob potih; je v pradavnih običajih in je v tradicionalnih kresovih širom naše domovine, ki ne pozna mej, narekovanih ob zelenih mizah... Eno samo nam govori in ni ga, ki bi nam to resnico odvezel: Nismo trije po srcih in dušah, če smo po zemljevidu; eno samo smo bili, smo — in bomo eno samo v bodočnosti! Zato nas rana na našem telesu boli, tako trpeče boli...

O trpeči narod, bratje mili! O bedni naš rod, zemlja krvavih žuljev! O bratje onstran naših mej, na Kraških brdih, v Vipavski dolini, ob Soči, Solkanu, Trnovskih poljanah; bratje od morja in gori v brda, preko zelenih Goriških livad, Sv. Lucije in čez, za Triglavom, Tolminom v Koroške gore; bratje v prilokih Drave, v našem Celovcu, Beljaku, v Ziljski dolini, na polju Gosposvetskem, ob vencu Karavank, tja doli do ogrskih nižin; bratje vi vsi, ki ste naši in boste, teplani in tužni, zmučeni, bičani do krvavih srag — pomnite: prišel bo čas, ko bomo rekli: Dovolj nam je! Dovolj gorja vam in nam dovolj čakanja, potrpljenja; dovolj obupa na pogoriščih in razvalinah vam in nam dovolj stisnjenih pesti in prikritih solz! — Takrat stopimo na Snežnik naš in Triglav, na Stol, na Storžič in Mrzlo goro in vam zakličemo: evo nas, bratje, prišli smo! Pridite!

* * *

Ne točite solz, bratje! Mi smo z vami in z vami je Bog, ki je pravica!

* **Pozor!** Članek z navodilom za obhajanje goriških in koroških spominskih dnevov je objavljen v letošnjem oktobrskem Orlovskem Odborniku. (Op. uredn.).

Pogled v preteklo leto.

Iz poročila podpredsednika O. P. br. Josipa Ovseneka na občnem zboru dne 25. sept. 1927.

Spremembe v vodstvu.

Od članov predsedstva, ki so bili izvoljeni na lanskem septembrskem občnem zboru, pogrešamo danes v vodstvu dveh bratov, ki sta morala tekoni leta pustiti vodstveno delo v naši organizaciji. To sta br. dr. Natlačen, ki je bil izvoljen dne 14. novembra 1926 za podnačelnika SLS ter moral izstopiti iz predsedstva, in br. dr. Basaj, ki je radi zaposlitve lani odložil predsedstvo in prevzel blagajno, misleč, da mu bo mogoče svoje delovanje za procvit orlovstva nadaljevati. Nastopilo pa je še obilnejše delo, čemur se je pridružila bolezen, kar je bivšega petletnega predsednika O. P. prisililo, da je moral izpustiti iz rok vajeti, ki jih je z modro in krepko roko držal, vodeč orlovstvo po potih, ki niso bila baš rožnata.

Dolžnost mi veleva, da se s tega mesta v imenu celokupnega orlovstva obema bratoma prav topla zahvalim za njuno delovanje ter ju prosim, da tudi izven vodstva ohranita orlovstvu svojo prejšnjo ljubezen, ki je gorela v njihju srcih za Orla. Naj bosta prepričana, da slovenski Orel zna ceniti njihju požrtvovalno delovanje in da jima je zanje iz srca hvaležen.

Tako je predsedstvo delalo od srede novembra do 30. januarja s petimi člani. Na podzveznem svetu dne 30. januarja je bil izvoljen za blagajnika br. dr. Bizjak, mesto predsednika pa je ostalo nezasedeno.

Vodstveno delo.

Iz poročil, ki so jih podali člani predsedstva, je razvidno, kakšno je bilo vodstveno delo v preteklem poslovnem letu. Dodati moram, da je vse člane predsedstva vodila ena misel: kako bi čim bolj koristili orlovstvu; en cilj je stal pred nami: dvigniti ugled slovenskega Orla.

Predsedstvu so stali v pomoč člani odborov: naraščajškega, tehničnega, prosvetnega in organizatoričnega. Bodi mi dovoljeno, da se v vašem imenu in v imenu predsedstva vsem članom odborov topla zahvalim za njihovo požrtvovalno delovanje. Prosim jih, da ostanejo zvesti orlovskemu delu tudi v sledečem letu.

Posebno važno in odgovorno vodstveno mesto so zavzemali uredniki naših glasil: »Orlovskega odbornika«, »Mladosti« in »Orliča«.

»Orlovski odbornik«.

»Orlovski odbornik« je združil v harmonično celoto prejšnjega »Orlovskega odbornika«, »Vaditelja« in »Prosvetno delo« ter s tem postal res pravi »Odbornik«, t. j. glasilo za vsakega odbornika. Naše edinice morejo le tedaj uspešno delovati, če vsak odbornik pozna svoje naloge, informiran pa mora biti tudi o delu drugih odbornikov, da jih more po svojih močeh podpirati. Do tega pa jih navaja sedanji »Orlovski odbornik«.

»Mladost«.

»Mladost« je to leto prinašala res lepih izobraževalnih, vzgojnih in poučnih odstavkov; podajala nam je tako lepe slike o stanju poedinih edinic, da moramo zaklicati: prihodnje leto naj se javljajo člani s takimi poročili pogosteje, saj s tem vrše izredno važno nalogo, kajti slabše edinice bodo s tem našle navodil

in spodbude za lastno delo; pa tudi močan in delaven odsek bo izvedel in uvedel marsikaj, česar dotedaj ni imel. Uredniku br. Jagodicu, ki je z izredno marljivostjo, katero more roditi le ljubezen do lista, zbiral sotrudnikov in članov za »Mladost«, se prisrčno zahvaljujem za trud ter ga prosim, da ostane »Mladosti« zvest tudi zanaprej. Vsem bratom pa polagam na srce, da pridobivajo »Mladosti« naročnikov med podpornimi člani in med prijatelji orlovstva. Čim več naročnikov bo imel list, tem boljši bo.

»Orlič«.

Naše male je izborno zabaval in poučeval br. Kordin z »Orličem«. Svež, živahen duh veje iz »Orliča«, kot je sveža in živahna mladina, kateri je list namenjen. Z obžalovanjem vam moram javiti, da je br. Kordin odložil težko breme urednika, ker mu poklic ne dopušča še nadalje urejevati naraščajsko glasilo. Novemu uredniku želimo, da bi z istim uspehom vodil »Orliča«, kot njegov prednik, kateremu kličem: Stotera hvala! Ne pozabi na naše malčike, ki so Ti bili vdani in Ti ostanejo hvaležni!

Uspehi orlovskega dela.

Orlovska organizacija s ponosom lahko trdi, da najbolj zasluži ime organizacija. Ves njen ustroj je temeljito preiščljen in danes tako izgrajen, da bo treba le nekatere načrte v okviru tega ustroja izpeljati, da bodo uspehi orlovskega dela še lepši in bogatejši. Orel ne počiva, marveč koraka samozavestno naprej.

Orel dela ...

Težkega dela zahteva orlovstvo od vsakega člana, zato morejo v njem vztrajati le najboljši sinovi slovenskih mater. Za ljudi brez energije, za duševne slabiče orlovstvo ni.

Krasni uspehi, ki jih Orel žanje, leže na prosvetnem polju in telesni vzgoji, kar je oboje enako važno in enako potrebno; danes ne odloča več gola telesna moč, marveč se bije boj in odločajo bitke z »uma svetlim mečem«. Napačno pojmuje Orla, kdor misli, da se sme ena od obeh njegovih panog zanemariti na korist druge.

Okrožne tekme.

Kdo se zaveda velikanskega pomena letošnjih okrožnih tekem? Koliko truda je porabilo 1100 fantov, da so preštudirali Socialni katekizem! Koliko večerov so urili fantje v telovadnicah, da so predelali predpisano telovadno snov! Urili so svoje telo, krepili mišice in voljo. In na dan tekem so prišli bratje iz vsega okrožja, navdušeno se pozdravljali stari in mladi orlovski delavci, pripravljene na boj — ne na krvavo klanje, ampak na plemenito tekmo. Pokazati hočejo sadove svojega truda. Prišli so nekateri po štiri, pet ur daleč; niso se ustrašili poti, ne stroškov, ne truda: vso noč nekateri niso spali, da so prišli — na tekmo. Bratje, to so res Orli! Ko človek pomisli na tako zavedne, resne, delavne in požrtvovalne fante, se ne boji za bodočnost orlovstva.

Praporne tekme.

Drug uspeh, ki ga moram podčrtati, so bile praporne tekme. Red, disciplina, snoba in preciznost v izvajanju je vladala pri vseh tekmujočih odsekih, zlasti še pri odseku Jesenice, odseku zmagovalcu, kateremu tudi s tega mesta iskreno čestitam na priborjeni zmagi.

Javni nastopi.

Razen številnih prireditev nižjih edinic, sta se vršili dve delni podzvezni: v Celju in v Ljubljani. Celjska prireditev je pokazala, da ekspozituri Maribor

in Celje napredujeta. Stadionska prireditve je pa vzbudila veselo presenečenje in burno navdušenje med našimi prijatelji in osuplost med neprijatelji. Strogi kritiki-telovadci so se izjavili, da so bile proste vaje brezhibno izvedene; kako pa je nastop učinkoval na morje gledalcev, to se opisati ne dá. Saj so tekle solze veselja, navdušenja in zadovoljstva.

Köln.

Naši prijatelji so še stali pod vtisom stadionske prireditve, nasprotniki se še niso oddahnili od presenečenja in niso še rešili uganke, kakó da orlovstvo svoje nastope organizira, ko se o njih nič ne piše, nič ne govori, že se je raznesla vest, da je br. Kermavner dosegel prvo, br. Ulaga pa peto mesto v dvanajsteroboju v Kölnu, kjer je nemška kat. zveza »Jugendkraft« priredila nekako mednarodno telovadno tekmo. Orel je s tem dosegel velikanski uspeh in ugled v inozemstvu, ponesel pa je zanimanje za našo domovino v svet, ter ga seznanil z Jugoslavijo.

Stafeta.

Orlovsko tiho in vztrajno delo je želo nepričakovan uspeh v izvedbi stafete na progi Jesenice-Logatec. Dolžnost imam, poudariti notranji uspeh, t. j. disciplino članstva. 500 tekačev stoji v zgodnjih jutranjih urah na svojih mestih in čaka na zastavico, da pohiti z njo do soseda — to more izvesti le disciplinirana organizacija, katere člani se zavedajo dolžnosti do celote in ki slušajo navodila vodstva.

Stadion.

Naša trdnjava je Stadion. On je živa priča orlovske solidnosti, moči, discipline in vzgoje. Le močna organizacija si zmore postaviti tak spomenik, kot je Stadion. Le idealno, k nesebičnosti vzgojeno članstvo prinaša žrtve na oltar svojih vzvišenih idej.

Bratje! Tu delamo vsi za enega, eden za vse, nihče ne pričakuje nagrade in dobička, Stadion pa bo poznim potomcem pričal o podjetnosti in navdušenju orlovskega članstva prejšnjih dni.

Poslovanje.

Navajanje na red in točnost je bil predmet notranjega delovanja v naši organizaciji. Dosegli smo na tem polju krasnih uspehov, na katere z zadovoljstvom gledamo. To vzgojno delo se vrši v notranjem poslovanju, katero mnogi smatrajo za nepotrebno, ker pač ne poznajo ciljev, ki jih zasleduje organizacija. Kdor je točen in zanesljiv v organizaciji, ta bo pokazal iste lastnosti tudi v zasebnem in javnem delovanju.

Vprav notranje poslovanje, zlasti tajništvo, pa je najuspešnejše sredstvo za spoznavanje in pravilno pisanje slovenskega jezika ter za čut lepe in pravilne oblike v dopisovanju. Veliki so uspehi, ki jih žanjemo s poslovnimi izpiti. Orel nudi pripravo za vse javno delovanje. Slušajte in upoštevajte vabila in navodila predsedstva; s tem koristite sebi, svoji organizaciji in napredku slovenskega naroda, kateremu boste zvesti in izkušeni delavei.

Organizacija.

Predsedstvo podpirajo v veliki meri ekspoziture, katere vrše zlasti osebni stik z nižjimi edinicami. Razen tega opravljajo vse posle, ki si jih predsedstvo izrečno ne pridrži. Delo, ki ga je imel poprej organizacijski odbor, zlasti ustanavljanje in požitve odsekov, posredovanje med člani, je prešlo de facto na ekspoziture, saj jim je to delo mnogo lažje kot predsedstvu, kajti ekspoziture imajo manjši okoliš in stoje v tesnem stiku s svojimi člani. K edinicom, kjer je bil vzrok za posredovanje važnejši, je predsedstvo vedno poslalo svoje dele-

gate. Vse predsedstvene osebne intervencije so imele popoln uspeh. Zlasti se je predsedstvo vrglo na okrepitev okrožnih odborov in to delo bo moralo nadaljevati še drugo poslovno leto, kajti, če se nam posreči, vzgojiti dobre okrožne odbornike in jih poučiti o njihovem delu, bodo to blagodejno čutili srenje in odseki.

Dijaštvo in Orel.

Kjub temu, da so se med dijaštvom pojavile razdiralne ideje, ki so tu pa tam tudi orlovstvu kaj škodovala, se dijak-Orel dobro zaveda, da le v orlovstvu dobi dostop do zdrave mladine našega naroda. Poudariti moramo, da trdno stoje oni dijaki, ki so Orli z vso dušo. Predsedstvo stoji in je stalo na stališču, da ni vsak dijak Orlu dorasel, kot ni vsak kmečki in delavski fant za Orla. Za dijake pa, ki so Orli, smo zahtevali in bomo zahtevali svobodo udejstvovanja, kar bomo v polni meri tudi dosegli.

Zahvala.

Bratje! Prav toplo se zahvaljujem v imenu predsedstva ekspoziturnim, okrožnim, srenjskim in odsekovnim odborom, ki so se vztrajno in požrtvovalno trudili za procvit naše organizacije; iskrena hvala pa velja vam vsem in vsakemu posameznemu članu za vse, kar ste doprinesli za procvit orlovstva. Prosim vas, ostanite zvesti orlovskim idealom in skušajte spraviti pod orlovski prapor vse poštene in delavne fante, da se bodo prihodnje leto valile tisočglave vrste rdečih srajc na naš ponos — na Stadion. To bo zopet dan plačila, dan veselja, ko bo Ljubljana strmela v presenečenju.

Do svidenja na Stadionu Vam kličem krepki:

Bog živi!

Franjo Strah:

Naš parlament.

(Spominske drobtine.)

Fantje, kdo je bil tistikrat z nami, ko so klicali prvič iz Ljubljane? V Jugoslovansko tiskarno, drugo nadstropje, desno — v tisto sobo, kjer je na vratih napis z zlatimi črkami in so v njej zametni sedeži ob stenah in se s stropa spušča nad mizo elegantna električna luč. Od tedaj še nisem bil videl tiste sobe od znotraj in vendar vem za notranjost, kakor bi jo bil videl včeraj in ne pred osmimi leti in več. In vem, da sem gledal skozi okno doli na Ljubljano — joj, takrat sem bil mlad in se mi je sila visoko (in še imenitno) zdelo...! — pa tudi vem, da sem tedaj prvič slišal in videl Pogačnika in oba Pirca in Kržana in še te in one, ki so nas tedaj predstavljali pred svetom.

To je bilo, ko se je prvič po vojni sklical naš parlament.

Fantje, kdo je bil?!

* * *

Drugič so me že poslali, naj grem in zastopam odsek. Še Rudel je bil z menoj, — fant, ki je pevec; da je bil Orel, je pa morda že pozabil... Kakor marsikdo.

V prvo vrsto, čisto na levo krilo sem se posadil in z beležnico v roki sem sledil in lovil številke, da bi jih doma fantom razodel in ne bi rekli, da nič od občnega zbora ne vem. Vzel sem naročilo fantov dobesedno in pisal tudi tisto, kar šele danes vem in vidim, da ni bilo potrebno in važno. Menda so me vprav zato tako pogosto pogledavali od zelene mize pred odrom in je eden celo tiho pripomnil, da sem pa morda le — časnikar... — Ko sem se ogledal in je minulo komaj dve uri in začetek občnega zbora — Rudelna ni bilo več. Ušel je domov...

Fantom sem doma poročal, pa so rekli, da me za delegata ne bodo več poslali. Preveč je bilo vsega v beležnici, ki je bila — polna... In so rekli, da bodo drugič rajši sami šli! Pa niso.

* * *

Od tistikrat poznam profesorja Puntarja. Z živahnimi kretnjami je živo in ves v ognju pravil in obetal: »Fantje, napišem vam knjigo, lepo in tako, da bo samo vaša! Res napišem jo! Bi jo že, vse leto sem mislil nanjo, pa nisem mogel, prav res nisem mogel! Zdaj jo pa bom, letos, res jo bom! Zato, ker vidim, da jo želite in ste je vredni, knjige, ki bi bila vsa vaša! Vsa! Da bi govorila iz vas, slovenskih fantov, naših Orlov! Tekom leta bo, fantje, prav zagvišno bo!«

Tako je prevzel in navdušil tudi njega naš parlament.

Bil je drugi naš in prvi v Ljudskem domu.

Ampak, gospod profesor, mi boste zamerili, kaj, če Vam porečem, da še vedno težko čakam Vaše knjige? Po toliko letih je še vedno ni — in tudi Vas nič več ni, kadar zboruje naš parlament... Zakaj tako, ko veste, kako je bilo živo že tedaj in bi se čudom čudili, ko bi prišli zdaj? Pridite vendar!

* * *

Potem sem bil še in še. Potem trikrat ne.

O ta tri moja leta... — ko bi vedeli, fantje!

Letos spet. Le na pol. Dovolj pa. Dovolj, da vem, kako je bilo. Saj sem vlovil še — začetek konca. Ne: konec začetka!

Kakor čebele iz panja so se vsuli opoldne iz Uniona, — baš, ko sem bil privozil s kolesom predenj. Fantje in možje — tudi možje! — vseh mogočih obrazov in velikosti in od vsepovsod: izpod Triglava in izza Gorjancev in tam iz Savinjske doline in še tam od Mure in Drave, — o bratje, kaj bi deli, ko bi mogli in smeli in bi prišli še tisti od Soče...?! Ko bi še oni tam videli nas in naš parlament in bi zaživeli z nami in bi zapeli v ljubljanskem Unionu z nami vred veselo in vedro: Mi smo Orli, mlada četa... In še tisto, ki govori, da smo Slovenci in bomo. Vsi! — Ali bo kdaj to in tako? Če bomo vsi živeli v tem, da bo, potem bo prav gotovo! Bo, fantje! Zakaj le vera vzdržuje, vse drugo je nič. Prav nič!

O naš parlament in naši tam preko!

* * *

Popoldne je bilo živahno tem bolj. Debate in vpadki in mnenja in še to in ono, — kaj je treba, da vam kaj več pišem o tem! Le to bi še rekel in vem, da se je naš poglavar vprav zato vedno smehljaj, ker si je mislil in bo res:

Nič strahu, dokler bo tako živ in veder naš parlament!

Kaj ni tako, brat Ovsenek?!

* * *

Ste hoteli, fantje, da se vam v posebnem članku razodenem in povem, kako in kaj. Evo me! — takle sem bil in tako sem v Orlu rasel. Orel me je dal in vzgojil in Orel me ima! Kako, pa glejte sami!

* * *

Ali ste zadovoljni, gospod doktor, pardon: brat Vračko v Brežicah?

Doma sem z Ježice, pred pragom Ljubljane, matuške naše — in tam stanujem in mi Sava pod hišo teče, menda prav tista, ki tudi pod Vašo kanclijo šumi... Po njej Vam tedaj pošiljam pozdrave! Bog živi!

Drago Ulaga:

Pri čeških Orlih.

Na potu iz Kölna sem se oglasil v Hradcu Kralovem, kjer je priredila Češkoslovaška Orlovska Zveza svojo razstavo. Velika dvorana v Ljudskem domu je služila razstavi vseh društev, manjša dvorana razstavi Orlov legionarjev, v posebni sobi pa je bilo videti vse zanimivosti in vse priprave, ki jih rabi posamezno društvo. Pot skozi veliko dvorano je bila kakor pogled v orlovsko zgodovino. Tu je videti črn kroj, ki so ga nosili Čehi ob početku organizacije, tam najnovejši z belo kravato. Stene so polne plakatov in slik. Videti so mala društva, kjer je le šest fantov, štiri dekleta, par naraščajnikov in med njimi duhoven, ali kakor mogočen crescendo zrasede ta društva v moč brnskega tabora. Razni francoski listi nas spominjajo, da so češki in jugoslovanski Orli triumfirali v Strassburgu in v Parizu, v starih »Slovenih« pa najdeš, da so nas Čehi prav pogosto posečali. Često se oko zastavi, ko najdeš na slikah znance: tukaj škof Jeglič, ko spremlja svoje Orle kot zvest pastir, tam Kermavner v jekleni razpori na krogih. Na veliki mizi so videti vse orlovske skladbe prof. dr. Šetine, nad mizo so pa v okviru vsi orlovski in spominski znaki. Orlice so razstavile več praporov in druge vezenine. Tudi člani so se hoteli pokazati v umetnosti: oljnathe slike, rezbarije, tja do sodčka, ki toči dvanajst vrst likerja, vse to nam priča, da so se potrudili. Oddelek

legionarjev vsebuje predvsem fotografije z bojišča, tudi one strašne, ko so jih obešali kot velezdajalce. Prijazen brat, ki me je vodil, mi je pokazal še znamenitosti mesta, nato sem se odpeljal v Olomouc k tekmam Č. O. Z.

V restavraciji orlovskega stadiona se je pravkar vršila sodniška seja. Skromen je ta stadion: velik kakor v Ljubljani Medijatovo dvorišče, na eni strani je tribuna za gledalce, na drugi paviljon za godbo. Ima pa tudi bazen za plavanje. Voda mi je vzela vso utrujenost potovanja, še pozno v noč smo se pogovarjali o Kölnski zmagi in o izletu v Prago leta 1929.

Drugega dne kmalu po osmi uri je že stalo 22 vrst tekmovalcev nižjega oddelka v areni stadiona. Disciplinirano so se razvrstili k orodju, k skakalnicam in k tekališču in boj se je začel. Na drugem koncu je stala vrsta šesterih močnih fantov: borci za prvenstvo. Povsod so bili dobri, ali na konju jim je veliko manjkalo. Izvrstni so bili sodniki. Tako natančne in pravične presoje že dolgo nisem videl. Pa ni čudno! Nekaj sodnikov se je igralo po orodju in delali so vrhunške vaje. Zelo nevaren nam bo v Pragi prof. Jaroslav Michálek, medtem ko drugim tekmovalcem še manjka na težkoči vaj. Prvenstvo je dosegel brat Kostelka, v tekmi vrst je zmagala brnska vrsta. V višjem oddelku so bile vaje težje, zato je tekmovalo le devet posameznikov. Med lahkootleti (bilo jih je 42) sem opazil nekaj talentiranih fantov, ki so pokazali sledeče uspehe: Najboljši je skok s palico v višino 3'07 m; druge mere so sledeče: suvanje krogle 9'71 m, met diska 28'20 m, met kopja 36'32 m, tek na 100 m 12", na 400 m 59", skok v višino 1'61 m, skok v daljavo 5'59. To je bil začetek, drugo leto bodo mere boljše.

Ljubezen Čehov do našega naroda je res globoka. Pokazali so to, ko smo šli k sprejemu velehradskih romarjev, tudi v časopisih sem to našel. Olomouški dnevnik »Našinec« je posvetil dolg uvodnik orlovski zmagi v Kölnu, drugi listi so prinesli sliko dr. Jegliča, ko jaše v gorsko faro. Na komerzu so pristréno pozdravljali J. O. Z. — vas vse naj pozdravim, tako so mi naročili. — Bog živi!

Príprave na rimske tekme: Iz veletóča naprej sonožni premah med rokama v veso zadaj (br. Kermavner).

Telovadba.

Zmaga br. I. Kermavnerja v Kölnu (Kölnu). K tej zmagi pripominja češkoslovaški »Orel« (25. avg. 1927), da je uspeh Kermavnerja in ostalih Jugoslovanov Nemce zelo osupnil in ozlovoljil. Prizadevali so si, spraviti na prvo mesto Nemca Niggela iz Monakovega, a vse je bilo zaman: načelnik JOZ je ostal prvak. K zasluženemu uspehu češkoslovaški Orli iz polnega srca čestitajo bratom v Jugoslaviji.

Telesna vzgoja v luči krščanskih нравnih načel. Pod tem naslovom je priobčil v glasilu nemških Jugendkraftlerjev (»Deutsche Jugendkraft«, 1. V. 1927) univ. prof. Ruland zajemljiv članek. Med drugim pravi: »Če pravilno gojimo telesne vaje, je prvi in najnavadnejši učinek tega pospeševanje zdravlja. Zdravje pa je po naziranju krščanske morale eno največjih zemskih dobrin. Ni sicer še zemeljska življenska sreča, a vendar v polni meri njen predpogoj. Tudi rešitev višjih, нравnih življenskih nalog ni navezana zgolj na telesno zdravje, pa zdravje je vendar — kljub kakim izjemam — od Stvarnika samega določen naravni temelj za udejstvovanje duševnih sil. — Pa naravna vrednost telesne vzgoje ni le v vplivu na zdravje. Telo in duša tvorita eno edinico, enoto in zato telesne vaje nimajo le telesnih učinkov. Okrepitev živcev, ostreje zaznavanje s čuti in hitro reagiranje na razne dražljaje že tvorijo nekak prehod k duhovnemu svetu. Zbudi pa se z gojitvijo telesne kulture sveže veselje do življenja in samozavest; marsikak boječnej in omahljivec si je na ta način pridobil možat nastop, marsikak počasnej je postal čvrst in strumen. Neprecepljive vrednosti je veselje, solnčni žarek življenja; kjer ni solnca, je kuga. Plemenito veselje, pri mladini zlasti, pa zbudiš z igrami in sportom; to veselje je prosto čutne poželjivosti, ne izvira iz potrebe, ampak iz moči, je neodvisno od zunanjih dobrin in je zadovoljno z malim, ne povzroča grenkega kesanja, temveč je vir poguma. Da dosežeš cilj telesnih vaj, moraš biti marljiv, vztrajen, potrpežljiv in žilav. To vse koristi tvojemu značaju. — Mladina je izpostavljena številnim nevarnostim nravnega značaja. Izborna protiutež tem nevarnostim pa tvori duševno in telesno dejstvovanje, ki je brez mehkužnega uživanja in pohajkovanja v vsaki obliki. Ena takih protiutež je tudi sportno dejstvovanje. Sportna poročila in sportni rezultati osvoje domišljijo sportnika in ji ne dajo časa, reagirati na seksualne dražljaje. Sportno dejstvovanje na svežem zraku ima za posledico zdravo spanje, kar tudi preprečuje podobne nevarnosti. — Etične vrednote telesne vzgoje so skrite še v čutu odgovornosti (kdor prevzame vodstvo pri telovadbi ali igrah), v duhu pokorščine (ki jo zahteva voditelj ozir. predtelovadec) in v priznavanju uspehov svojega bližnjega. — Seveda pa nobena človeška stvar ni brez

slabih strani. In tako postane tudi sportno delovanje lahko merilo značajnosti. Stremljenje po priznanju in po izkazanju svojih vrlin lahko rodi pretiran ponos, zavist in ljubosumnost, prepirljivost in nezadovoljnost. Glavno pa je, da ne pričnemo s čezmernim delovanjem pri telesni vzgoji. Vsako dejstvovanje je treba oceniti po njegovi važnosti za poedinca in za družbo. Nikakor ni prav, zanemarjati svoje dolžnosti in se zato posvetiti sportu. To je vse obsodbe vredno. Velja posebno za dolžnosti do družine in za dolžnosti verskega življenja, torej glede zapovedane službe božje ob nedeljah in praznikih.« Umrlj prelat Mosterts je dejal: »Kultura telesa ne sme nikdar postati kult telesa; človek bi potem pozabil, da je človek.«

Hrvatski Orli. Po ustanovitvi Hrv. Orlovskega Saveza se je vršil vsako leto pokrajinski zlet; leta 1924. v Djakovu, leta 1925. v Šibeniku obenem v proslavo tisočletnice hrvatskega kraljestva in svetega leta, leta 1926. v Požegi in letos v dneh 12. do 15. avgusta v Sarajevu. Prireditelj je izborno uspela. V sprevedu je korakalo do 2000 hrvatskih Orlov in Orlic; zleta se je udeležila tudi grupa čehoslovaških Orlov. Na vel. Šmaren popoldne se je udeležilo javne telovadbe okrog 15.000 ljudi; Sarajevčani še ne pomenijo takšnega obiska pri eni prireditvi! — Pri zveznih telovadnih tekmah je nastopilo 19 vrst iz 15 orlovskih društev. Zmago si je priborila djakovska vrsta z 248 točkami od 250 dosegljivih in tako letos prejela prehodni prapor HOS. — Med posamezniki je odnesel lavorjev venec br. Dulić iz Subotice; dosegel je 57.50 točk od 70, v peteroboju pa je zmagal br. Vujković z 49.50 točkami od 50 možnih. — Za časa izleta se je vršil tudi obični zbor zveze. Omenjali so se tudi odnosi do bratskih organizacij v Sloveniji in na Češkem, s katerimi da stoje v čim ožjih stikih. Orlovska Podzveza v Ljubljani jim gre v vsem na roko. Dovolila jim je prevod izdaj slov. orlovske knjižnice: I. in II. naraščajski izpiti, Naraščajske ure, Tajnik in Blagajnik. Knjige so že prevedli; čakajo le ugodnega trenutka, da jih izdajo. Za predsednika je bil ponovno izvoljen dr. I. Protulipac. — Sklenili so na občnem zboru, da se mora rešiti vprašanje naraščajskega glasila. Poskusili bodo z izdajo samostojnega lista; če to ne bo šlo, pa zaenkrat z naraščajskim kottičkom v »Orlovski Straži«. — Veliko važnost polagajo tudi na orlovske tečaje, ki jih je bilo celo vrsto preteklo leto. V dneh 8. do 17. julija se je vršil dijaški orlovski tečaj na Košljunu na otoku Krku; prvi take vrste je bil v Mariboru, nato v Djakovem, Št. Vidu itd. — Ta je sedmi po številu. Pokrovitelj tečaja je bil prevz. g. škof dr. Srebrnič; vseh 10 dni je bilo nad 170 dijakov na tečaju, kjer sta poleg dr. Srebrniča imela predavanja še Slovenca dr. A. Ušeničnik in dr. J. Jeraj; drugi predavatelj pa so bili hrvatski orlovski delavci. — Jeseni in čez zimo bo še več splošnih orlov-

skih tečajev, ki trajajo 3 ozir. 8 dni. V Zagrebu se bodo vršili osemdnevni tečaji za starejše člane, za novince pa bodo tečaji po deželi.

Kongres socialistične telovadne internacionale se je vršil v dneh 5. do 9. avgusta v Helsingforsu. Zastopanih je bilo 12 zvez iz 9 držav (iz Češke nemška in češka zveza, iz Poljske 2 nemški in 1 poljska). Celotna mednarodna soc. zveza za telovadbo in sport šteje zdaj 1.548.222 članov. Prihodnji mednarodni kongres se bo vršil leta 1929. v Pragi; tja bo preneseno tudi generalno tajništvo mednar. zveze, ki je bilo dosedaj v Bruslju (Belgija). Prihodnje leto bo priredila zveza na soc. telesnovzgojni šoli v Leipzigu prvo mednarodno telovadno šolo.

Zveza kat. ital. sportnih društev (FASCI) se je glasom oficialnega razglasa v svojem listu »Stadium« razšla. Letos spomladi se je v Rimu vršila seja osrednjega odbora zveze, kjer so z ozirom na znani zakon o »Balilli« in namigavanje kralj. prefekta soglasno sklenili, da se Zveza razide. — Vsled italijanskih političnih razmer je torej izginila

iz vrst kat. tel. zvez ena najstarejših organizacij; na pobudo te zveze je bila l. 1908. ustanovljena mednarodna unija. V Italiji obstoja zdaj le še zveza kat. mladine (GCI — Gioventù Cattolice Italiane) kot sestavni del Katoliške Akcije, torej nabožne organizacije, na katero se zakon o »Balilli« ne nanaša.

Zveza kat. mladine v Nemški Avstriji, ki šteje v več kot 1000 društvih okrog 45.000 moške mladine, je priredila ob priliki desetletnice obstoja zveze zlet na Dunaju v dneh 9. do 15. avgusta. Pri tej slavnosti so blagoslovili zvezni prapor. Omenjena zveza je bratska organizacija kršč.-soc. Turnerschafta v Nemški Avstriji. Obe organizaciji zlasti na deželi tesno skupaj delujeta.

Zlet nemških telovadcev iz Českoslovaške se je vršil 10. julija v Ustju nad Labo. Veliko udeležencev je prišlo iz Avstrije in Nemčije, celo iz Švedske in Švice. Pri skupni telovadbi je nastopilo 6231 telovadcev in 3684 telovadkinj. Tekmovalo je okrog 2000 tekmovalcev.

IZ KRAJA V KRAJ

St. Jošt nad Vrhniko.

V prvih dneh meseca julija nas je zapustil naš predsednik br. Franc Grdadolnik. Odšel je v žandarmerijsko službo. Kot dveletnemu predsedniku se mu za ves njegov trud in požrtvovalnost pri našem odseku najtopleje zahvaljujemo. V novi službi mu pa želimo obilo sreče in zadovoljnosti! — Bog živi!

Vodice nad Ljubljano.

Ni ga odseka, ki bi se še ne bil oglasil v »Mladosti«. Le vodiški Orel je tako ponižen in skromen, da ne mara, da bi o njegovem delu vedel še kdo drugi, razen njega samega. In vendar bi imel toliko povedati, saj je star že 15 let — ravno letos je obhajal svojo petnajstletnico. Torej, za petnajstletnico naj se pa le nekoliko pobaha! — Mogočno je vzletel leta 1912. Bil je eden najboljših odsekov. Lepo število članov, vzgajajočih se v najstrožji disciplini, je mnogo obetalo. Toda široko so se odprla vrata pri dvorani v avgustu leta 1914. in idealna četa je odkorakala iz nje, skoro vsa. Ob povratku je bila četa razredčena, zelo razredčena, in še ti člani so po večini vsi prišli na domovih za gospodarstvo, da čim prej popravijo, kar je bilo med vojno zanemarjenega in zamujenega. In stari Orel se ni povrnil več. Misliti je bilo treba na novega. Kako je bilo to težko, v tedanjih burnih razmerah, ve le dotični g. kaplan Jože, ki je napel vse sile, da se Orel zopet dvigne. Dva sestanka sta bila sklicana brez uspeha. Ko pa je tedanji učitelj sklical fante v šolo v podobni na-

men, pa je pridrlo vse skupaj. Nikdo tedaj ni maral poslušati duhovnika. Ta sestanek pa je imel namen, roditi Sokola in ne Orla. Ko pa je prišel na ta sestanek tudi g. kaplan s pešico fantov, dasi vojski še nedorastlih, in ker je na njegovo stran stopil še ugleden fant, član bivšega Orla, se je razbil še ta sestanek. In g. kaplan je pričel popolnoma znova z njemu zvestimi fantiči z geslom: »Boljše slabo kot nič«. Toda tudi s temi je bil tedaj pravi križ. Toda g. Jože je prijel stvar na pravem mestu. Veselil se je z veselimi, zabaval z zabaveželjnimi, pri tem pa razposajenega Orla polagoma in previdno speljal v resnost in delo. Ko bi se bilo pričelo takoj z resnim delom, ne bi bil zraščel iz teh mladičev niti en Orel, ampak bi se drug za drugim razšli. Tako nas je pa le ostalo nekaj in iz nas se je po preteku dveh let razvil pravi Orel. Ko se je polagoma vpeljalo resno delo, so se nam približali tudi nekateri starejši člani (prvi med njimi že zgoraj omenjeni fant Miha) in Orel je pričel redno poslovati. — Kako sedaj delujemo, ni potreba še posebej omenjati. Tako kot vsak boljši odsek. Imamo redne fantovske sestanke in redno telovadbo, na dan orlovskih praznikov prejemo svete zakramente, pri tekmah nastopamo in dosežemo vsaj pohvalno pismo, če ne diplome, udeležujemo se tudi drugih javnih nastopov itd. itd. — Vzgojni pomen Orla pa se kaže vedno bolj in prodira tudi že v javnost. Smelo trdim, da so vsi starejši člani zmožni voditi seje, občne zbere in sodelovati v raznih drugih društvih, zadrugah in korporacijah. In kar je glavno: noben bo-

doči mož, ki bo izšel iz Orla, ne bo »kimovce«, katerih je dandanes toliko na svetu. Obžalovanja vredno pa je, da nekateri starši ne čutijo potrebe, da bi pošiljali svoje otroke k Orlu, dokler ne odrastejo. Ker potem kot bolj odrasli več ne marajo med Orla, ampak zaidejo med vsake nočne kromkarje in avfbiksarje, ali pa ležijo doma za pečjo in se vzgajajo za — kimovce.

Sabac.

Bratom Orlom! Ob prvi priložnosti, ko se nas je po naključju zbralo par fantov Orlov, smo porabili priliko, da Vam pišemo in pokažemo, da bivata v nas še duh in ponos Orla. Mnogokrat se spominjamo na pretekle dneve in v nas vseh je želja, da bi se kaj kmalu ššli, da bi skupno šli na delo za cilji orlovstva. — Šele sedaj se zavedamo, koliko koristi imamo od telovadnih ur. Najtopleje priporočamo vsem onim bratom, ki gredo letos in drugo leto k vojakom, da se pridno in z zanimanjem udeležujejo telovadnih večerov. Pomilovanja vredni so oni vojaki, katerim je bila prej telovadba odveč. Mi vsi pa smo hvaležni onim, ki so nas vzpodbujali k pridnemu delu. Vsem bratom Orlom pošiljamo najlepše pozdrave, zagotavljaajoč jih, da ostanemo zvesti orlovskim načelom in pripravljeni boriti se za napredek orlovstva. Kličem vsem bratom Orlom naš lepi bratski pozdrav: Bog živi! — Ivan Rešek.

Ježica pri Ljubljani.

Kadar je sklican septembrski občni zbor, odbor že poskrbi, da se ta vrši v soboto zvečer, ker je gotovo, da bo konec šele o polnoči — če bo? In res: topot smo zborovali skoro do ene čez polnoč. V tem — to je v času in dnevu — je skoro že tradicija. Tudi v številu navzočih tako. Pridejo domala vsi, tudi par podpornikov je bilo topot. — Poročila so imeli odborniki napisana in res skrbno sestavljena; posebno podpredsednik in načelnik sta zbrala obilo lepih naukov in besed, ki so, če se pomisli, da so spočeti in rojeni v glavah preprostih fantov, naravnost izvrstni. Ob dejstvu, da sta dva vodilna odbornika poročala in fantom omenjala enotaisto stvar, ki je vseobčnega pomena za bodoči kulturni napredek naše vasi in ki utegne zavirati uspešno društveno delovanje, — je vsak lahko spoznal in videl, da je Orel res naše fante vzgojil in jih pripeljal v izobrazbi in samoponosu tako daleč, da samozavestno nastopajo kot izvoljeni voditelji svojim bratom, ki so jih izvolili; da jim upajo izprašati vest, če treba; da povedo, kar so povedati dolžni — in končno, da se ne sramujejo povedati niti tega, kar bi bilo z ozirom na kočljivost zadeve, ki se bojda tiče vse javnosti na Ježici, težko verjetno, da bi tako in isto kdo javno povedal v naših vaseh pred petnajstimi leti. To je velik moralni plus, ki ga ni podcenjevati! Že samo to, da

dva odbornika istočasno spoznata, kaj je fantom nevarno in na kaj sta jih po svojih funkcijah dolžna opozoriti, pove mnogo več, kakor sama dotična beseda, da: »fantje, čuvajte se kegljišča in igre«, — in: »nekaj bo nekaterim treba pustiti: — ali tisto zabavo tam, ali to tukaj v domu; oboje skup ne gre! Mislim, da bo vsak vedel, kaj je vredno več!« Iz tega se povede debata, razgovori: besede lete na direktno naslov od istoletnikov, kar tudi znači mnogo, gotovo v nekem oziru več, kakor besede pridigarja, ali magari lastnega očeta in matere. Ker vse ono pride zviška in če še tako skrito, vendar le s prisilnim tonom: ubogati morraš! — medtem ko je efektu tu čisto drugačen in s svoje strani mora pripomoči k vsaj delnemu uspehu, ko fant pogleda vase in se vpraša: ali sem res tako daleč, da mi lahko žalostno glorio poje in pridiguje ta, ki raste z menoj vred? Menim, da tudi to nekaj zaleže, četudi vidno ni. — Čudna je pa vselej z volitvami, dasi so še nekam čedno »ven prišle«. Te večne prošnje na novo izvoljene: sprejmeš? ali boš? no? boš, kaj? — in pa prazni odgovori: ne morem, nisem zmožen, nimam časa, ko pa ni discipline, pa ni dovolj telovadcev — itd. itd. To nikakor ni prav in prav gotovo ni govorjeno iskreno, ampak bolj na slepo srečo, češ, ako uspe, uspe, ako ne, pač ne. Nekateri ima tudi to nelepo navado, da se silno rad da prositi, ne pomisli pa, kako zelo mučen in slab vtis dobi človek, ko gleda vse to in vidi, kako se končno le da preprositi. Fantje, ali smo zreli, ali nismo? No, in kaj sledi iz tega: ali se bomo prositi dali, če smo zreli in pa fantje? Ne bomo se! Morda res ni vsakdo toliko zmožen, kolikor bi sam rad in kolikor bi to hotela organizacija; pa naj pomisli dotični, da ko bi bili vsi tako zmožni, bi bili najzmožnejši skupaj. To bi bilo naravnost idealno in kar je glavno: potem bi Orel — ne bil več potreben! Ker baš zato je Orel in v tem je njegovo bistvo, njegova misija in kulturno poslanstvo: fante izučiti, vzgojiti, napraviti jih zmožne! Fantje, domovina Vas bo še rabila na vseh koncih in krajih in Vas bo rabiti mogla le, če boste celi možje. To glejte! — F. Hrastov.

Prof. Leop. Andréé: **Radio**. Osnovni pojmi iz radiotehnike. 214 slik. V Ljubljani 1927. Jugoslovanska knjigarna. Cena 60 in 76 Din. — Z ozirom na to, da je tudi pri nas radio že močno poznan in ker se letos otvori v Domžalah domača oddajna postaja, je zelo prav, da je izšla ta knjiga, ki človeka popolnoma uvede v skrivnosti radia in mu poda vse praktične nasvete in znanstvene utemeljitve posameznih pojavov. Knjiga je pisana poljudno. Vsak izobraženec jo bo razumel, ako jo bo počasi in premišljeno prebral. Slike so nazorne in čiste. — Knjigo priporočamo vsem, zlasti pa našim knjižnicam.

Orlovska pisma.

Ljubi Andrejček!

Večkrat čutilim v svojih udih kipenje sil, o katerih sodim, da so izraz rastoče moči in mladosti. Ali ni tudi Tebi tako? Tedaj si vedno želim nekoga, ki bi me razumel. Isto bi moral občutiti, isto trpeti, po istem hrepeneti. Ves bi moral biti kakor jaz, — a vendar nad mano! Moral bi me poslušati z dušo razgibano od enakega doživetja, v njegovem srcu bi moral odmevali utrip mojega srca, toda potem, ko bi se izgovoril in mu vse povedal, bi mi moral pokazati z varno in močno roko smer: tja, prijatelj, naj gre Tvoja pot! —

Verjemi Andrejček, pred starejše si s takim srcem kar ne upam. Oni dajejo le za pamet; vse je tako preračunano in izlehtano: pravila, opomini, bodrila, navodila. Vem, da nam dobro hočejo. Toda oni morajo v že zapuščeni ropotarnici svojega življenja poiskati najprej sebe iz teh let in v sebi najti nas! A jaz si želim utelešene mladosti, ki bi se z mano vred izvtriskala in izpela, srca, ki odmeva istih dojmov kakor moje.

Poslušaj Andrejček, razodenem Ti skrivnost! Našel sem tako prijateljsko dušo! Pavle! To je sijajen fant! Postal mi je drugi jaz, tako sem se nanj navezal, da bi mi brez njega manjkalo življenja.

O, Pavle je močan človek in povrh vesel in krepak duh, jasen in miren kot topel poletni dan. Kadar mi je najtežje, ga poiščem. Izžareva skrivno silo, ki vzbuja zaupanje. On me najbolje razume, njemu zaupam stvari, ki bi jih komaj pri spovedi z največjo težavo izlislil iz sebe. Uživa tudi drugih fantov zaupanje in občudovanje, o tem sem prepričan. Toda, da me vprašaš, v čem je prav za prav njegova moč, bi Ti niti ne znal prav odgovoriti. To se občuti. A vem, da ima težave in boje, kakor mi, — kako jih ne bi imel, — a verujem kakor na evangelij, da je vedno zmagovalec. Treba je videti samo njegovo jasno oko, ki je kakor pojeklenelo, vedno mirno, brezoblačno čelo, poštene poteze v obrazu — pa si prepričan, da imaš pred seboj utelešeno voljo in moč. Izraz zadovoljstva, ki mu tako prikupno obkroža ustnice, ni maska za gledalce, dokler ni predstava končana. Pavle je resničen otrok solnca! Kdor ga vidi, kako lahkega koraka gre skozi življenje in se še ne spodtakne ne tam, kjer drugi padamo, — bo vsak dejal: Ta fant ne živi življenja, ampak ga uživa! —

Prav različni so najini pogovori. »Malo za res, malo za špas.« Vedno je dobre volje in kadar prideva skupaj, se vselej najprej pošteno nasmejeva. Potem pa zna Pavle že tako zasukat, da pride pogovor tudi na resne stvari. Tedaj imam vselej vtis, da Pavle veliko bere in tudi sam veliko misli. Ravno v nedeljo, ko sva bila v uli na vrtu, je bilo, ko sem mu rekel:

— Pavle, ne veš, kako živa je želja v meni po sreči, po veliki, veliki sreči... —

— No, to željo imamo vsi! —

— Pavle, mislim, da bi me ljubezen osrečila! —

— Ljubezen? — Kako to misliš? — Ljubezen do dekleta? —

— Da, zavest, da živi bitje, ki te ljubi in ti posveča vse svoje misli in sleherni utrip srca, mora vendar biti osrečujoča? —

— Da in ne! —

— Kako? —

— Da in ne! — Ljubezen je trpka roža listemu, ki jo ima, in onemu, ki je nima. In žalostno je, da najplemenitejše duše propadajo na ljubezni, ako so se izključno nanjo zanesle. Ljubezen rodi veliko srečo, a se hipno sprevrže v največjo nesrečo. Zaloigra človeških src je, da niso lopovi in hotnice, ki so prevarani za ljubezen, ampak najboljše in najčistejša srca napravijo to žalostno izkušnjo — ko jih smrt prej ne reši razočaranja. Tako vsaj sembral... —

— Pa vendar ves mladi svet v ljubezni išče svojo srečo. Ali so vsi ogoljufani? —

— Zelo veliko! — Pa ne dajca slepomišili! Dobro veš, da mnogi ljubezni niti ne iščejo in se zadovolje z uživanjem! —

— No, potem jih že samo uživanje osreči! — Za to besedo sem pričakoval, da bom kregan.

A Pavle se ni razhudil. Pojasnjeval je s skoraj žalostnim izrazom:

— Morda boš imel še priloiko, z enim in drugim takih govoriti. Če bo odkril, boš zvedel preseneljive stvari. — Kje je več strlih src in uničenih življenj: med onimi, ki so se ohranili čisti, ali tistimi, ki so iskali ljubezenskega uživanja? Zakaj po vsem užitem premnogi ne smatrajo svojega življenja več vrednega, da se živi, ampak se jim tako gnjusí, da si žele smrti? — Sicer sem pa mislil, da si že preko tega... Vidiš, telesno ne more zadovoljiti duševnega. Čim več telesnih užilkov, tem večja praznota v duši. — Tudi to se bere v pametnih knjigah... —

— Ampak Pavle, Ti si si gotovo srečen? —

Za hip še je začudil, da ga kaj takega vprašam. A že se je okrog ustn veselo nasmehnilo:

— Mislim, da sem ... —

— Ali je skrivnost v tem, Pavle? Daj, razodeni! Ne iz knjig, od Tebe, Pavle, ki si ves naš in kakor mi, bi rad zvedel, kje je kamen čudodelni ... —

Pavle ni takoj odgovoril. Videl sem, da tuhta in zbira misli. Šele čez nekaj časa se je oglasil z negotovim glasom:

— Mislim, da je sreča v delu ... V tem, da ostarvaš, napreduješ, rasteš ... —

A že se je spomnil nekaj zelo važnega. Dvignil se je in stopil iz lope. Zunaj je bil eden listih lepih večerov, s katerimi nas je letos tako bogato obdarila jesen. Solnce tone za gorami, le njegov smehljajoči, rdeči poljub še trepeta na vrhovih dreves. Jesenska narava, ki v odmiranju razvija še enkrat v tisoč barvah svojo krasoto, navda vsaj mene vedno z nekako otožnostjo. In z rahlim domotožjem v glasu je izpovedal tudi Pavle svoj nazor.

— Prej sem rekel premalo. Delo samo človeka ne osreči. Pač pa mislim, da še najbolj misel, da je oni, ki je zjutraj prižgal in sedajle ugasnil solnčno luč, da je on moj oče. Da je moj oče, ki je pogrnil vso to krasno naravo k mojim nogam. Da je on sploh vedno pri meni, da me vidi na dno duše in šteje vse utripe mojega srca, da je neskončno dober in me zelo ljubi — lo osrečuje. — Živi tako, da ne storiš ničesar, kar bi moglo skaliti zaupno razmerje med teboj in njim — pa boš srečen ...! —

— Ej, Pavle, tudi lo si bral v knjigah! —

— Morda, a jaz doživljam! —

Meni je velikokrat tako, kakor da je Bog zelo daleč od mene. Vse je gluho in prazno v duši. Spominjam se pa, da! Bilo je v dečjih letih, ko sem kopnel od veselja, prav radi zavesti, da je Bog v meni in pri meni! — Pozneje, seveda — razumem! Bog je lolika lepota in dobrota, da noče biti deljena posest.

Vidiš, tak je Pavle! Rečem še enkrat: močan fant, kakor hrast, h kateremu se vsi zatekamo. Prav sedajle mi je prišla še nova misel: Kaj je lahko fant fantu! Več mu more postati, kakor lastni oče in lastna mati, da, tudi več kot duhovnik in spovednik! Enega takega Pavleta v vsak odsek, pa bomo kmalu na konju! Ni res?

Bog Te živi!

Tvoj Amat.

Pismo uredniku.

Gospod urednik!

Vzgleđi vlečejo ...

Izpolnjuječ svojo orlovsko dolžnost prilagam dolarjem br. Nardžiča skromni znesek (Din 200.—) za Stadionsko loterijo v nadomestilo, ker ne morem prodajati srečk, kot sem jih pri prvi loteriji.

Rad bi več. Že davno gojim tiho željo, plačati vsaj en temeljni kamen za Stadion. A kaj, ko je pa zmeraj tako trda za evenk, potreb pa mnogo.

Krasen, globokih misli in mladeniškega ognja poln članek »Na vpadku« je tudi

mene zadivil in mi v težko življenje v tužini prinesel žarek utuhe. Torej se br. Nardžiču tudi v tem pridružujem.

Napisal bi več, a mi čas ne dopušča: vem tudi, da Vam je suknujič dokaj tesen.

Končno pozdravljam z iskrenim: »Bog živi!« Vas in vse br. Orle, ki v trudu in znoju grade naš ponos, naš svetli solnčni dom, naš — Stadion.

Bratsko vdani

Ivan Benko, Dalum, Dansko.

(Iskrena hvala za pismo in dar! Dal Bog, da bi Ti in br. Nardžič našla mnogo, mnogo posnemalcev. Da bi kmalu dogradili naš prekrasni spomenik! Bog živi! Urednik.)

TO ————— IN ————— ONO

Lojze:

Naši pritrkovavci.

(Dalje.)

Triglasno:

Štiriglasno:

122323	132323	1233	1322	133442	122324	134324	133224
122323	132323	1233	1223	132432	132344	134324	123442
123322	133232	1323	1322	143342	132443	123434	133224
123322	133232	1323	1223	122343	143233	123434	123442
231133	233133	321221	321212	234313	341214	321244	412332
213131	233133	311221	312121	231313	341214	342122	421123
233113	211311	322112	321212	214134	312244	321244	412332
211331	211311	312212	312121	233441	312244	342122	421123

Stoječe melodije:

112131	232121	323232	221331	134234	232343	323232	443322
112131	332322	123231	221331	134234	233442	144114	123344
221231	121123	211211	112323	334432	123322	323232	322113
323211	113322	312131	112323	422112	112213	144114	421211

Nove knjige.

Večna knjiga. Deset govorov o Sv. Pismu. V stolni cerkvi sv. Nikolaja v Ljubljani govoril dr. Mihael Opeka. 1927. Jugoslovanska tiskarna. Založila prodajalna Ničman. Cena 16 Din, po pošti 1.50 Din več. — K prejšnjim knjigam nova zbirka govorov znamenitega našega govornika. Ta zbirka obravnava v prav isti dovršenosti, kakor vse prejšnje, vso snov o Sv. Pismu. Snov pa na način, da lahko rečemo, da je doslej v našem domačem jeziku ni še nihče obdelal tako izčrpno in tako vsestransko. V teh govorih najdete odgovora na sleherno vprašanje, ki se vam je kdaj porajalo od sebe ali po drugih o tej knjigi vseh knjig. Pa tudi za mnogoteri vaš dvom najdete tu razlage in rešitve. In kar je največ: kdor pazno prebere teh deset govorov, se mu prav gotovo vname nova ljubezen do večne knjige. To je tudi tega dela prav gotovo prvi namen. Zato pa, ker je temu tako, sezimo vsi po tej novi zbirki govorov dr. Opeke, da bomo — navdani z ljubeznijo do svete knjige — tem rajši segali po le-tej.

Orlovski koledarček za poslovno leto 1927-28 je pravkar izšel. Primerno je, da članom na tem mestu nekoliko razjasnimo posebnosti letošnjega koledarčka. — Prvo stran koledarčka krasi slika vile »Stadion«, glavnega dobitka II. loterije našega Stadiiona. Lepa je in mnogo vredna po svoji umetniški in praktični izrazitosti. Za koledarjem slede članki. V letošnjem koledarčku so prav posebno izbrani; iz njih lahko izluščimo vso veličino naše orlovske misli. Sestavek »Kaj Orli hočemo« obsega naš program. Naj ne bo člana, ki tega ne bi prečital! Misli in načela o »Orlu« se nam tu jasno označujejo in v nas mora biti resna volja do dela, katero se nam v članku predstavlja tako lepo in vzvišeno. Kako naj delamo, kakšen duh naj nas preveva, kakšna naj je naša vztrajnost, je vsebina prevodov, ki jih je med drugimi napisal francosko François Hebrard (izgovori Frančišek Ebrard) v svoji znameniti knjigi o delovanju v katoliški organizaciji. Iz teh kratkih sestavkov razbereš fino duhovitost moža, ki živi in dela za procvit katoliške mladinske organizacije na Francoskem. Pri vsem našem delu je pa treba molitve. Kako naj Orli molimo in komu naj se priporočamo, se nam razjasnjuje v lepem članku o naših svetnikih. Ti članki, ki tvorijo celoto v koledarčku, so pisani za vsak dan, za vsako

uro in čitajmo jih vedno znova in znova! — Med drugimi sledi nadaljevanje naše kronike. Obnoviš si v spominu dogodke, ki so se dogodili v naši organizaciji v letu 1926 in 1927. To je pregled truda, dela in uspehov v preteklem letu. Vse to nam kliče po novem požrtvovalnem delu, delu k novim uspehom. — Končno nas koledarček opominja, naj ne pozabimo, da Slovenci še nismo združeni in da več kakor tretjina našega roda ni prosta, ni svobodna. — Če primerjamo vsebino lanskega in letošnjega koledarčka, vidimo, da je letošnja povsem nova. Ostale so le pošne določbe, ki pač morajo biti v vsakem koledarju. Drugih člankov lanskega koledarčka ni v letošnjem. Članki koledarčkov lanskega leta in tudi prejšnjih let imajo večinoma trajno vrednost in so zelo važni za vsakega Orla; zato pomni: takoj ko dobiš nov koledarček, starega spravi, da ga boš še lahko uporabljaj. In to delaj leto za letom: tako boš imel v starih koledarčkih marsikaj, kar boš rabil v življenju. — Naj ne bo med nami, bratje, člana, ki ne bi imel Orlovskega koledarčka in se ne bi ravnal po načelih in mislih, ki odsevajo iz vsebine člankov, ki so v njem napisani. — Nabavimo si ga vsi, prav vsi, saj to je v resnici naš koledarček!

Zvezde in evetice. Knjiga o hvaležnosti. Spisal profesor Anton Kržič. 1927. Str. 304. Cena 25 Din. Knjiga je izšla v komisijski zalogi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani. Izdal in založil jo je pa kanonik Alojzij Stroj. — Komu bi se morda hotelo zdeti, da ta in taka knjiga ne spada v današnji čas. A že površno listanje po njej ti razodene, kako zelo je imel njen založnik prav, da se ni strašil ne stroškov ne skrbi, da je to lepo delo zagledalo tiskano beli dan. Vsa čast ljudem, ki v temo današnjega zmaterializiranega in moralno izprženega sveta svetijo s takimi deli in s tem z lepo in plemenito besedo kažejo pot ven iz teme k svetlobi resnice in dobrote. Pokojni Kržič, ki je napisal celo vrsto vzgojnih knjig in sestavkov in ki je vse svoje življenje posvetil vzgoji mladine in narodu v taki meri, da je trem, štirim desetletjem življenja Slovencev vtisnil neizbrisen pečat svojega dela, je tudi s to svojo knjigo hotel vzgajati, in sicer to pot k — hvaležnosti. In to na način, kakor je le njemu lasten. Zato bo ta knjiga prav gotovo dosegla svoj namen, samo da bo našla pot med naš narod. Naj bi ga, vredna je tega! Mi jo vsem najtopleje priporočamo.

Vsebina 10. številke: Prosveti in omiki: I. Pregelj: Slava Kreku! — V. Winkler: Pred gomilo hetmana Ostapa. — J. Jagodic: Kreku Orli. — Dr. Anton Breclj: Nekaj črtic o Kreku. — Dr. J. E. Krek: Peschiera. — R. Hrastov: Tebi, Evangelist! — F. Strah: Suh list. — V. Winkler: Jesen. — Dr. G. Rožman: Na tekmi v Kölnu. — R. Hrastov: Bratom brat. — Organizacija: J. Ovsenek: Pogled v preteklo leto. — F. Strah: Naš parlament. — D. Ulaga: Pri čeških Orlih. — Telovadba. — Iz kraja v kraj. — Od srca do srca: Orlovska pisma. — Pismo uredniku. — To in ono: Ložje: Naši pritrkovavci. — Nove knjige. — Slika: Sonožni premah iz veletoča (br. I. Kermavner).

JUGOSLOVANSKA TISKARNA V LJUBLJANI

SE PRIPOROČA ZA NAROČILA VSEH
VRST TISKOVIN ZA URADNO, PO-
SLOVNO IN ZASEBNO PORABO —
IZDELUJE TUDI KLIŠEJE ZA ENO- IN
VEČBARVNI TISK, RAZPOLAGA Z
LASTNO LITOGRAFIJO IN POSEBNIM OD-
DELKOM ZA BAKROTISK, KI IZVRŠU-
JETA RAZNOVRSTNE ILUSTRACIJE

Prodajalna K.T.D.

(prej Ničman)

Ljubljana (poleg Jugoslov. tiskarne)

Vse pisalne potrebščine, po-
dobe, molitveniki, svetinje,
devocionalije itd.

Svoji k svojim!

ŠOLSKE ZVEZKE

raznovrstne

poslovne knjige itd.

dobavlja p. n. trgovinam na ceneje

Knjigoveznica K. T. D.
v Ljubljani

Kopitarjeva ulica št. 6/II

Naša domača
Kolinska cikorija

je izborna in izdatna.

Zelo priporočamo!

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani, Dunajska c. 17

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe; b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Zvonove proti razpoki in prelomu.
3. Sprejema v novoustanovljenem življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Skupno premagamo skupne težave!

L. Mikuš

Ljubljana
Mesni trg 15

priporoča svojo zalogo
**dežnikov in sonč-
nikov in
izprehodnih palic.**

Popravila točno in solidno.

TEODOR KORN

Ljubljana, Poljska cesta 8

se priporoča cenjenemu občinstvu
za izvrševanje vsakovrstnih

**kleparskih in vodovodnih instalacij-
skih del ter za pokrivanje streh.**

Vsa stavbna in kleparska dela v priznano
solidni izvršitvi. Proračuni brezplačno in
poštino prosto. Popravila točno in po
najnižji ceni.

Podružnica v TRSTU, Via Miramare 65,
ki jo vodi poslovodja g. Franjo Jenko.

KLOBUKE, SRAJCE

kravate, dežne plašče, dežnike in dr.
modno blago kupite najceneje pri

„AMERIKANCU“, Ljubljana, Stari trg 10

Zahtevajte cenik!

Zahtevajte cenik!

Društvena nabavna zadruga v Ljubljani (Ljudski dom)

ima v zalogi:

vse potrebščine za kroj, telovadne obleke, telovadne čevlje, poslovne tiskovine in knjige za odseke.

Tiskovine za Čebelitec. — Zaloga knjig „Orlovske knjižnice“. — Zaloga vseh potrebščin za šminkanje igralcev. — Sprejema vloge v Centralno Čebelitec.

Kupujte pri lastnem podjetju!

Kupujte pri lastnem podjetju!

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

Parni stroj in parna turbina. Navodila za strojnike in obratovodje parnih obratov. Z mnogimi slikami. Spisal ing. Gvido Gulič. Vezana v platno Din 80.—.

Parni kotel. Učna knjiga za kurjače in posestnike parnih kotlov S slikami. Spisal ing. Gvido Gulič. Vezana Din 30.—.

Zel in plevel. Slovar naravnega zdravilstva. Sestavil F. Magister. V dodatku: Zdravilna zelišča v podobi. V platno vezana Din 75.—, broširana Din 60.—.

Praktični sadjar. Zbirka najvažnejših sadj. nauk, pojasnjena s 24 barvanimi prilogami in 92 slikami v besedilu. Vez. Din 80.—.

Ljudski oder :

Miklova Zala. Igra v petih dejanjih.
Tihotapec. Ljudska igra v petih dejanjih.
Po dvanaistih letih. Igra v štirih dejanjih.
Kampestelski romarji. Pevska igra v štirih dejanjih.
Mlinar in njegova hči. Ljudska igra.

Seapinove zvijače. Komedija v treh dejanjih.

Revček Andrejček. Ljudska igra s petjem v petih dejanjih

Pevske točke k igri Revček Andrejček. Din 20.—.

Vsak zvezek stane Din 18.—.

Najnovejši katalog je brezplačno na razpologo.

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

Pri nakupu blaga zglasite se gotovo v trgovini

R. Miklauc „pri Škofu“ v Ljubljani, Lingarjeva ulica

kjer je že Vaš stari oče kupoval vedno dobro in trpežno blago, ker ta trgovina obstoji že skoraj 60 let. Našli bodete vedno veliko in bogato zalogo najnovejšega blaga, kakor modnega kamgarna v par sto vzorcih za moške obleke. Dekleta imajo lepo izbiro volnenega, svilnatga in perilnega blaga, kakor tudi najnovejših rut in šerp. Za neveste je na zalogi vedno lepo in trpežno blago za balo. Postrežba znano dobra in prijazna, cene strogo solidne in konkurenčne. Zato čimpreje na svidenje v trgovini

R. MIKLAUC.